

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

■ מוחזר שינה אחת ■

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

שלח תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

לאכול לאלתר מותר ודוקא האוכל מן הפסולת דלהיפך בכל גזוני חייב. וכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיסב בה מיד מקרי לאלתר אפילו יאריך זמן הסעודה כמה שעות, ואם כונתו כדי שישתייר גם אחר סעודה או על סעודה אחרת חייב חטאת אך אם ממילא נשתייר מבירתו עד לאחר הסעודה אין בכך כלום. ואפילו אחרים אוכלים עמו שרי ואחד יכול לברור בעד כל בני הסעודה ואפילו אינו אוכל בעצמו כלל עמהם.

האם מותר לברור עלין הכמושין מן הטובים? מותר לברור הירק מן העלין המעופשין שבו כל מה שצריך לאכול באותה סעודה, ודוקא באופן זה יהיו אוכל מן הפסולת אבל לא להיפך ליטול העלין המעופשין מן הטובים דהוי בורר פסולת מן האוכל וחייב, ואפילו אם אין העלין הללו פסולת גמור שראויין לאכילה ע"י הדחק אפ"ה יש איסור לבררם מדרבנן. וה"ה כשמנחם לפניו קטניות או שאר פירות ויש בהם מתולעים ומעופשים וכן פירות שנפלו לארץ ונתערבו בעפר וצורות יזהר שלא יברור בידו רק מה שצריך לאותה סעודה ולא יותר דאז חייב וגם יזהר שיברור דוקא האוכל מן הפסולת ולא להיפוך. הבורר אוכל מתוך הפסולת בידו או בקנן ותמחוי להניחו אפילו לבו ביום נעשה כבורר לאוצר וחייב. ואם הוא בורר בנפה וכברה או שהוא בורר הפסולת מן האוכל דמינכר מלתא דלשם ברירה הוא אפ"ה לאלתר חייב. ויש לזהר במה שנוהגין העולם להכין הבצלים בחומץ לאיזה תיקון מאכל לסעודה ג' ובוררין העלין הטובים מן הכמושים והמתולעים שלא יעשו זה רק סמוך לסעודה וגם יזהר שלא יברור הכמושים מן הטובים דזה הוי פסולת מן האוכל, והמחמיר להכין מע"ש תע"כ ומ"מ אין למחות ביד המקלין ומכניין בשבת.

אימתי מותר לברור מין אחד מחביריו? היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד ומניח השני כדי לאכול מיד, אבל איפכא לא יהוי פסולת מתוך אוכל דאסור לברור אפ"ה כשרוצה לאכול המין השני לאלתר. אבל כל שהוא מין א' אע"פ שבורר חתיכות גדולות מתוך קטנות לא מיקרי ברירה אם לא שקצת מהם אינם טובים כ"כ כמו חתיכות האחרים כגון שנקדחו מכה הבישול איזה חתיכות דגים ורוצה לברור אותן שלא נקדחו או שאיזה חתיכות דגים הוי מדג חי ואיזה מדג מת ורוצה לברור אלו מאלו בכל זה אפילו במין אחד שייך ברירה וצריך לברור זה שרוצה לאכול עכשיו. ויש מחמירין אפ"ה במין אחד שלא יברור אלא אותו שרוצה לאכול עתה או שיקח סתם מן הבא בידו להניח לסעודה אחרת לא דרך ברירה והאחרונים חולקים ע"ז.

מה נקרא שני מינים? שני מיני דגים מיקרי שני מיני אוכלים ואסור לברור א' מחבירו אלא בידו כדי לאכלן מיד ולא יברור אותו שרוצה להניח לסעודה האחרת אע"פ שהחתיכות גדולות וכל אחת נכרת בפני עצמה. תפוחים חמוצים ומתוקים מסתפק הפמ"ג אי מקרי מין אחד אם לא ואם מחמת חמיצותו אין ראוי לאכול הוה כודאי דומה לפסולת ויש בזה משום איסור ברירה ואפ"ה נאכלים ע"י הדחק יש בזה איסור מדרבנן. ובשר צלי ומבושל מקרי ב' מינים לענין זה וכ"ש בשר של מיני עופות מחולקין וע"כ צריכין לזהר בסעודות גדולות שמונחים כמה מיני עופות יחד ובוררין להניח למוצאי שבת שיבררו אלו שרוצין לאכול עכשיו ולא להיפוך.

האם שייך ברירה בכלים ובגדים? וה"ה בכל דבר כשהם שני מינים כגון כלים ובגדים שייך ברירה וע"כ צריך לברור זה המין שרוצה ליטול עכשיו והשאר ישארו על מקומם ולא להיפוך, ואם תלויים כמה בגדים על הכותל ומחפש אחר בגדו שרוצה עכשיו ללבושו ועי"ז מוכרח לסלק מתחלה כל שאר הבגדים לא הוי בכלל בורר וכן אם מונחים בקערה כמה מינים יחד על זה והמין שרוצה לאכול מונח למטה ומסלק אלו שמונחין למעלה כדי שיוכל להגיע להמין שלמטה וליטלו לא הוי בכלל בורר.

באיזה אופן מותר לתת דבר שיש בו שומן במקום שיהי' נימוח? מותר ליתן פשטיד"א כנגד האש ע"ג איזה כלי המפסיק במקום שהיד סולדת ואע"פ שהשומן שבה שנקרש חוזר ונימוח. וכ"ש קדירה שיש בה רוטב שנקרש שכשהשומן נימוח אינו בעין דשרי דלא שייך בזה איסור נולד אבל לענין איסור בישול חמור כיון שהוא דבר לח שנצטנן ואינו מותר רק אם יעמיד הקדרה במקום שאין היס"ב. ויש מחמירין דגם בזה שייך איסור נולד ואפ"ה בקדרה שהשומן מעורב עם המרק ואפ"ה להניחו בחמה שיהיה נמחה ג"כ אסור ונהגו להחמיר מיהו במקום צורך יש להקל אפ"ה לכתחלה ובריעבד בכל גזוני אין לאסור. ומ"מ קודם שהוסק התנור מותר להניח הפשטיד"א ואין לעשות כן בפני ע"ה. ואפ"ה להמחמירין אינו אסור כ"א כשיש הרבה שומן על הפשטיד"א שכשיהיה נימוח יהיה זה לחוץ ויהיה מינכר בפ"ע אבל אם אין על הפשטיד"א כ"כ שומן או שמעמידו כ"כ בריחוק מקום מן החום שלא יהיה נימוח עד שיוזב לחוץ אלא מעט ממנו יהיה נימוח בתוכו לכד או אם השליך לחוץ השומן שעליו מותר לחמם הפשטיד"א לכו"ע ואף שעדיין נפשו זוב מבשר שומן שבתוכו דבר מועט הוא ושרי לכו"ע וכן מותר להחם בשבת חתיכת בשר שמן אע"פ שמקצתו זב כיון דדבר מועט הוא. כד של מים או שאר משקין שנקרש מלמעלה שרי לכו"ע להעמידו במקום שלא יגיע ליד סולדת בו דהקרה כשימס יהיה מתערב תיכף תוך המשקים שתחתיו ואינו ניכר.

מתי אסור להגיס או להוציא בכף? האלפס והקדירה שהעבירן מרותחין מעל גבי האור אם לא נתבשל כ"צ אין מוציאין בכף מהם וכ"ש להגיס ממש דאסור ויש חיוב חטאת בזה, ואם נתבשל כל צרכו מותר אפ"ה להגיס בו, אפ"ה עומד ע"ג האור ויש אוסרין בזה, אבל צמר ליורה אע"פ שקלט העין אסור להגיס בו, ולכתחלה יש לזהר אף בקדירה בכל ענין, אלא יהפוך הקדירה לקערה ולא יוציא בכף, ולא נהיגין להתחמיר בזה והרוצה להתחמיר יחמיר בהגסה ממש אבל להוציא בכף אין להתחמיר כלל בנתבשלה כל צרכה ואינה על האש.

האם מותר לטוח שמן על דבר שנותנים אצל האש? אסור לטוח שמן ושום על הצלי בעודו כנגד המדורה אפילו נצלה הצלי מבעוד יום, וה"ה במעביר את השפוד שתחוב עליו הצלי מהאש כ"ז שהוא רותח שהיס"ב אסור לטוח עליו ואפילו אם הניח אח"כ על הקערה שהוא כ"ש ג"כ אסור ד"א דרבר גוש כ"ז שהיס"ב אפילו בכ"ש מבשל ומ"מ בריעבד אין לאסור כשהוא מונח בכלי שני, וכ"ז בשום ושמן דהוא דבר חי שלא נתבשל אבל בשומן שנקפא מותר לטוח אפילו כנגד המדורה כיון שכבר נתבשל, ובלבד שלא ירסקנו בידים רק יניחנו עליו מעט מעט והוא נימוח מאליו, וה"ה דמותר לטוח בשומן ארוז שנקפא ע"ג מיני קמחים וקטניות שנתנום ע"ג קערה אף שהוא רותח ורק שיניחנו עליו מעט מעט והוא נימוח מאליו.

מי ואימתי חייב משום מבשל? אחד נתן את האור ואחד נתן את העצים ואחד נתן את הקדרה חדשה ואחד נתן את המים ואחד נתן את הבשר ואחד את התבלין ובא אחר והגיס כולם חייבים, אחד נתן את הקדרה ואחד נתן את המים ואחד נתן את הבשר ואחד נתן את התבלין ואחד נתן את העצים ואחד הביא את האור ובא אחר והגיס שנים האחרונים חייבים, וכל שאין בבישולו חיוב כגון במבושלת כל צרכו אין בהגסתו חיוב ו"א דכשהיא על האש חייב בהגסה אפילו במבושלת כל צרכו. כלי בישול שלנו שקורין סאמאוו"ר שהוקם מע"ש אסור ליטול ממנו מים בשבת כשאינו גרוף מן הגחלים, ויש לזהר כשישב לשתות מן הכלי בישול שלנו קודם שקיעה ובאמצע קידש עליו היום שלא לשתות ממנו עוד.

מה נקרא לאלתר שיהי' מותר לברור ביד? הבורר אוכל מתוך פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלים ובורר מין ממין אחר בנפה ובכברה חייב ואפילו היה בדעתו לאכול לאלתר, כגון ובתמחוי פטור אבל אסור. ואם ביררם בידו כדי

דפי ציוורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן שיט סעיף טז

עד סימן שיט סעיף ה

י' סיון

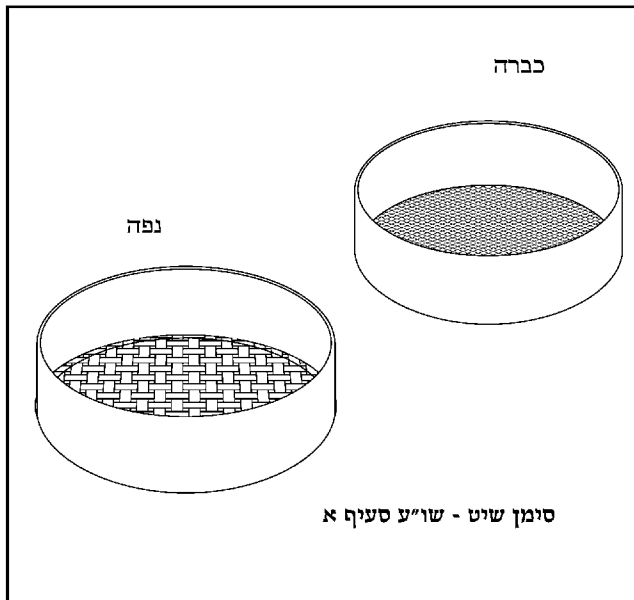
■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות

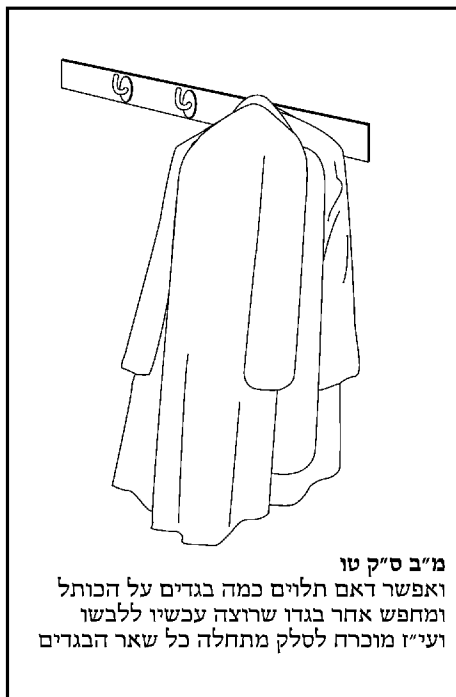
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

סימן שיט - שו"ע סעיף א

סימן שי"ח - מ"ב ס"ק קיח
כלי בישול שלנו שקורין סאמאוא"ר
שהוקם מע"ש אסור ליטול ממנו מים
בשבת כשאינו גרוף מן הגחלים

מ"ב ס"ק טו

ואפשר דאם תלויים כמה בגדים על הכותל
ומחפש אחר בגדו שרוצה עכשיו ללבוש
ועי"ז מוכרח לסלק מתחלה כל שאר הבגדים

סימן שי"ט - מ"ב ס"ק ב

קנון הוא כלי עץ שעושים כעין צנור רחב מצד אחד וקצר מצד
אחד והבורר קטניות נותן אותם בצד הרחב ומנענע אותם והם
מתגלגלים ויורדים דרך פיו הקצר והפסולת שאינם עגולים
נשארים בכלי ותמחוי היא קערה גדולה

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר
שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתנו
בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת
הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה
בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או
הערה, נא שיואיל בטובו להודיענו
מזה, ולזכות את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור
על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור,
נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו
לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות
שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על
מקומו בשם אומרו, ויזקף לזכותו.

ציוורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי
המשנה ברורה, ולהלכה למעשה
צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,

בכל הכבוד, הנהלת המפעל

כל החיות שמונות
ואחד לחייתם בלי רשח
© מנהלת הספד

סימן שי"ט

דיני בורר בשבת - חלק א'

י סיון

האופן / הדין	מותר-פטור	הטעם	אסור-חייב	הטעם
הכלל באיסור בורר בשבת	מותר לבורר כשהוא בשלשה בדמים 1. שיבורר האוכל מן הפסולת 2. וגם הברייה יהיה בידו ולא בכלי 3. וגם שיהיה דעתו לאכול מיד (מ"ב בהקדמה)	שאו לאו ברירה היא אלא דרך אכילה היא (מ"ב בהקדמה)	חייב אם בורר פסולת מן האוכל אפילו בורר בידו ודעתו לאכול מיד - או אם בורר בכלי שדרך לבורר בה כגון בנפה וכברה אפילו בורר האוכל מן הפסולת ודעתו לאכול מיד - או אם דעתו לאכול לאחר זמן אפילו בורר אוכל מן הפסולת ובידו (מ"ב בהקדמה)	שאו דרך ברירה מן חבול לבורר הפסולת מן האוכל - שכן דרך הבורר בכלי פעמים בורר אוכל מן הפסולת ופעמים הפסולת מן האוכל - (מ"ב בהקדמה)
הבורר בכלי אוכל מתוך פסולת	בקנות ובתמחוי פטור אבל אסור - אפילו לבורר חצי שיעור (שו"ע א' באה"ל בקנות)	דהוי בורר כלאחר יד דעיקר ברירה בנפה וכברה - גזירה אטו חצי שיעור דנפה וכברה דיש איסור תורה (מ"ב ב' באה"ל בקנות)	בנפה ובכברה חייב אפילו היה דעתו לאכול מיד ובורר האוכל (שו"ע א' באה"ל ובורר)	שזה דרך ברירתו (מ"ב א')
הבורר שיהא חשוב בורר לאלתר (מיד)	מותר לכל מה שבורר לצורך אותה סעודה שמיטב בה מיד אפילו יארץ הסעודה כמה שעות - ואפילו אחרים אוכלים יכול לבורר לאחרים היא אפילו אינו אוכל עמהם - ואם נשתתף מבורר מותר לאכול אחר הסעודה - ומותר לבורר לאלתר אפילו לבהמה ועופות (רמ"א א' מ"ב ד' ה' ו' באה"ל בדי)	דחשוב מיד כיון שבריר סמוך לסעודה - דדרך אכילה הוא חללא כהיש אוטרים לאחרים - כיון שבורר בהיתר (מ"ב ד' ה' ו' באה"ט ב')	חייב אם כונתו כדי שישתתף גם אחר הסעודה או על סעודה אחרת אפילו לבו ביום - אם בירר לאותה סעודה ואחר כך נמלך לעזבה לסעודה אחרת אף דחייב חטאת ליכא לא נכון למיעבד כן (שו"ע ד' מ"ב ה' שעה"צ ה')	דחשוב בורר להניח ונעשה כבורר לאוצר וחייב - דאף דחייב חטאת ליכא דקדמה מעשה למהשבה - דאם בירר לסעודה אחר יש בו חיוב חטאת (שעה"צ ה')
לבורר הירק שקורין שלאטין מן העלין	מותר לבורר לבורר הירק מן העלין המעופשים שבו כל מה שצריך לאכול לאותה סעודה - ואם הם קלחים כגון חזרת שהעלים מבחוץ מעופשים או להסיר העלים מעופשים (רמ"א א' באה"ל מן)	דאוכל מתוך הפסולת בידים לאלתר דרך אכילה הוא - דהו"ל כמסור הקליפה לאכול התוך ואינו חשוב דרך ברירה רק לתקן המאכל (מ"ב בהקדמה באה"ל מן)	ליטול העלין המעופשים מן הטובים אסור והנהגתן חייב - ואם העלין הללו אינם פסולת גמורים וראויין לאכילה על ידי הדחק אסור רק מדרבנן (מ"ב ז')	דהוי בורר פסולת מן האוכל דחייב משום בורר - דמחוי כבורר פסולת מן האוכל (מ"ב ז')
לבורר שני מיני אוכלין מעורבים	מותר לבורר בידו האוכל שרוצה לאכול מיד (יש מהתירין בב' מיני אוכלין לבורר מה שאינו רוצה לאכול עתה) (שו"ע ג' באה"ל ומניח)	דחשוב אוכל מתוך הפסולת שמוותר כשאוכל מיד - (דס"ל דבשני מיני אוכלין לא שייך פסולת כשבורר לאכול לאלתר) (מ"ב י"ב ט"ו באה"ל ומניח)	בשני מיני אוכלים מעורבים אסור לבורר מה שאינו רוצה לאכול עתה אפילו כשרק בורר גדולת מקטנת וניכרת כל אחת מפני עצמו (רמ"א ג' מ"ב ט"ו)	דהוי פסולת מתוך האוכל דקיי"ל דאסור לבורר אפילו כשרוצה לאכול מן הפסולת כל מין בפני עצמו אלא מעורבין ביחד (מ"ב י"ד ט"ו)
לבורר מין אחד החיכות גדולות מקטנות או להפך	לבורר החתיכות גדולות מחתיכות קטנות או להפך אם אינו בורר המין וכולם שוים בטובם ול"ט אפילו במין אחד יבורר אותו שרוצה לאכול עתה - או שיקח סתם מן הבא בידו להניח לסעודה אחרת (שו"ע ג' מ"ב ט"ז)	דאינו חשוב בורר כשאינו בורר מין אחד מתוך חבירו - דחושש לברירה אפילו במין אחד - דאז לא דרך ברירה (מ"ב ט"ז)	במין אחד אסור אם קצתם אינם טובים כאחרים (מ"ב ט"ז)	דאז שייך ברירה אפילו במין אחד (מ"ב ט"ז)
לבורר תפוחים חמוצים ומתוקים	מסתפק הפרי מגדים אם שייך ברירה	דמסתפק אם מקרי מין אחד או ב' מינים (מ"ב ט"ז)	אסור לבורר אם מחמת חמצותו אין ראוי לאכול אפילו נאכלים על ידי הדחק אסור מדרבנן (מ"ב ט"ז)	דאז ודאי רומה לפסולת ודמי לעלין מעופשים (מ"ב ט"ז)
כשיש לו מניין אוכלים או כלים או בגדים זה על גב זה	מותר לסלק המינים שאינו צריך אם מוכרח לסלקן מוחילה כדי ליטול מה שרוצה ליטול עכשיו וכן בקערה אם מונחים כמה מינים יחד על זה מותר לסלק מה שמונחים למעלה כדי שיוכל להגיע להמין שלמטה ולטלו (מ"ב ט"ח)	דאז לא הוי בכלל ברירה דלא שייך בזה תיקון שיהא נקרא מלאכה שצריכה לגופה ומותר אפילו למיד שאוסר מלאכה שאינה צריכה לגופה כיון שאינו רוצה בעצם המלאכה (מ"ב ט"ז באה"ל לאכול)	אם אינו מוכרח לסלק המין שאינו צריך אסור ליטול המין שאינו רוצה ליטול עכשיו (מ"ב ט"ח)	דשייך ברירה בכל דבר שהם שני מינים אפילו בכלים ובגדים (מ"ב ט"ח)
לבורר מין אחד מחבירו כשרעתו להניח שניהם לאחר זמן	הפרי מגדים מסופק בזה דאפשר שמוותר אפילו בנפה וכברה (באה"ל ה'ז)	דאפשר שלא שייך ברירה דהוי אוכל והוי פסולת (באה"ל ה'ז)	לבה"ל אסור ושייך בזה ברירה - כשמברר מין מחבירו לאכול (באה"ל ה'ז)	דכן נראה לו ברור מלשון הרמב"ם - דמתקן שניהם על ידי ברירתו ובורר גמור הוא (באה"ל ה'ז)
לבורר הפסולת מן האוכל	רק בייט כשהאוכל מרובה על הפסולת יבורר הפסולת אבל לא בשבת (מ"ב י"ח)	משום שמחת ייט כדי למעט בטרחה (מ"ב י"ח)	אסור לבורר פסולת מן האוכל אפילו בידו אחת ואפילו לאכול לאלתר ואפילו האוכל מרובה מהפסולת והבורר כן חייב (שו"ע ד')	דכן דרך ברירה לבורר הפסולת (מ"ב י"ח)
לבורר הפסולת מתוך האוכל בשעת אכילה ממש ולהשליך זכוב מהכוס	לרמב"ן מותר - וכשיש עצמות בקערה וקשה לדקוק להוציא רק הבשר יכול למצוץ בפיו מעט מכל עצם קודם שמשליכו לחוץ ועיי"ז יכול להשליך העצמות לבר (באה"ל הבורר - מתוך)	דס"ל דהוה דרך מאכל דאף שערשה קודם האכילה - שע"י שימצוץ בפיו שוב אין שם פסולת עליו (באה"ל הבורר - מתוך)	להרא"ש אסור וכן פסק השו"ע ונטעם זה אוסר להשליך הרוב מהכוס אם אינו מסיר ג"כ משקה עמו - ולהברכי יוסף חייב גם באופן זה (באה"ל הבורר - מתוך)	דלא מצינו שהפוסקים יחלוקו בזה משמע אפילו באופן זה דפסולת מתוך אוכל חייב (באה"ל הבורר)
לבורר הפסולת מתוך האוכל כשהפסולת והאוכל מחוברים יחד כגון לקלוף עצמות מהבשר	בעת האכילה גופא המיקל וקולף העצמות מן הבשר כוודאי לא נוכל למחות בידו אפילו לתקן קודם אכילה - ואם העצמות רכות כוודאי מותר (באה"ל מתוך)	דכיון דהם מחוברים מין אחד הוא ואין שם פסולת עליו (ולדעת הרמ"א והמהרש"ל דרך אכילה הוא אם כונתו לאכול הבשר לאלתר ולצרך דעת המתירין פסולת מתוך האוכל לאכול לאלתר - דאין שם פסולת עליהו כלל (באה"ל מתוך)	לקלוף העצמות מן הבשר כדי לאכול לאחר זמן יש להזהר מאוד - וכן העצמות שאין עליהם בשר כלל יש להזהר שלא לבררם ולהשליכם מעל הקערה קודם האכילה (באה"ל מתוך)	דומיא דלקלוף שומים ובצלים דאסור אלאחר זמן - דהוה לה פסולת מתוך אוכל דיש בו ברירה אפילו לאלתר (באה"ל מתוך)

לחבירו ובלבד שיזהר שכשיפסוק הקילוח ומתחילים לירד נצוצות קטנות הנישופות באחרונה מתוך הפסולת יפסיק ויניחם עם השמרים שאם לא יעשה כן הני ניצוצות מוכחי שהוא בורר. ודוקא שרוצה לשתות לאחר זמן דאם בדעתו לשתותו לאלתר מותר כשבורר בידיו ואף שמערה מכלי לכלי מ"מ עיקר הברירה נעשה על ידי ידיו, ואם נתן קיסמין בפי הכלי שמערה בתוכו כדי שיסתנן היטב בזה אפילו לאלתר אסור אם אינו מפסיק כשמתחילין הניצוצות לירד משם דחשיב כבורר ע"י כלי. ואסור לשפוך השומן מן הרוטב ואפי' אם לא יסירם בכף אלא ישפוך בהכלי עצמה דהוה כבורר ביד ולא בכלי מ"מ אסור להשומן מקרי פסולת לגבי הרוטב אם אינו רוצה לאכול השומן לאלתר ואם שפך ביחד עם השומן גם מקצת מן הרוטב שרי.

האיך מסננין חרדל בשבת? מסננת שנתן בה מע"ש חרדל לסננו [דבשבת אסור לסנן חרדל ע"י מסננת] מותר ליתן בה ביצה אע"פ שהחלמון יורד למטה עם החרדל והחלבון נשאר למעלה ואינו עומד לאכילה, ואם הוא מסנן כדי לאכול החלמון אסור ויש מקילין בזה ונכון להחמיר וע"כ יש לזהר מלברור החלמון מן החלבון ע"י איזה כלי כדי לטרוף אותו ולשפוך לתוך הקאווה כמו שנוהגין במקום חלב אבל מותר ליקח החלמון בידו דהוי בורר אוכל לאלתר וכיד דמותר וה"ה דמותר ע"י עירוי מקליפה לקליפה דזה ג"כ מקרי כבורר בידו.

האיך מסננין מים מתולעים בשבת? מים שיש בהם תולעים מותר לשתותן ע"י מפה בשבת, וי"א דאסור ע"י מפה משום מלבן ודוקא במים אבל ביין ושאר משיקין לכ"ז ע"י שרי ויש מקילין אף במים אפילו להאוסרין שם ובמקום הדחק יש להקל, דלא שייך בורר ומשמר אלא במתקן הענין קודם אכילה או שתיה אבל אם בשעת שתיה מעכב את הפסולת שלא יכנס לתוך פיו אין זה מעין מלאכה ומותר. ומ"מ יש לזהר שלא ישתה דרך בית יד מכתונת שלו דבזה חיישינן יותר שמה יסחוט שמצטער בלבישתו. וכשנפול זכוב או ד"א במאכל ומשקה לא יסיר הזכוב בין ביד בין בכלי דהוי בורר פסולת מאוכל אלא יקח קצת גם מהמאכל או המשקה עמו ויזרוק.

המחבץ והמעמיד חלב וכדו' מה דינו בשבת? המחבץ שמוציא חמאה מן החלב וכן הלוקח חלב ונותן בו קיבה או שאר מיני חימוץ כדי לחבצו או העושה כמין כלי גמי ונותן הקום בתוכו ומי החלב נוטפין וכן הקולט שומן הצף ע"פ החלב כ"ז תולדת בורר הוא ואסור אפילו ע"י א"י, ע"כ יזהר שכשיגיע סמוך לחלב יניח קצת עם החלב ואז שרי וה"ה להיפוך שיטול קצת מן החלב עם השומן הזה [אבל ליקח השומן בצמצום אסור אפילו דעתו לאכול לאלתר שהרי הוא לוקח בכף] וכ"ז דוקא כשצריך לאכול בשבת דאל"כ הוי כמכין משבת לחול ואם א"צ לו רק שחושש שיפסד ויתקלקל מותר לעשות ע"י א"י כשאינו בורר בצמצום. לפיכך אע"פ שמותר ליתן שומשמים ואגוזים לרפש לא יחבצם בידו משום בורר ואם דעתו לאכול לאלתר שרי לחבוץ בידו וי"א דאסור משום לש ולפ"ז אפי' דעתו לאכול לאלתר אסור. והמעמיד חלב במקום חם כדי שתעשה גבינה והלוקח הקום ועושה גבינה חייב משום בונה. ומחבץ להפריד בכף מאכל עבה מן הרוטב הוא מעשה קדירה ומותר משום דדרך אכילה הוא בכך. הרוקק ברוח בשבת והרוח מפזר הרוק חייב משום זורה ולא ראינו מי שחושש לזה כיון דאינו מתכוין לכך וכ"ש דאין זה דרך זורה. נהגו שלא ליתן שמרים במשקה בשבת כדי להעמידם אע"פ שראוי לשתותו בשבת.

האיך מקלפין שבלים ואגוזים בשבת? אין מוללין מלילות אלא מולל בשינוי מעט בראשי אצבעותיו ואע"פ שמפרק האוכל מתוך השבלים, וה"ה בשרביטין של קטניות שאין להוציא מהן הקטניות רק מעט וע"י שינוי, וכל העולם נוהגין היתר, וצ"ל כיון שעודן לחין ואף השרביט אוכלין אותו לא הוי מפרק רק כמפריד אוכל מאוכל אבל יבשיין או שאר מיני קטניות שאין השרביטין ראויין לאכילה כגון פולין שלנו וכן השומשמיין מקליפתן אסור לכ"ז ע"י בלי שנוי אף שדעתו לאכול מיד, ויש מחמירין דדוקא לרכך השבלים מותר ע"י שינוי אבל לפרק הדגן מתוך השבלים אף ע"י שינוי אסור אף שדעתו לאכול לאלתר אבל כשנתפרק הדגן מן השבלים מע"ש מותר לקלפו לכ"ז ע"י ואפי' לקלוף הרבה מותר וכ"ז כשדעתו לאכול לאלתר. ולרכך תפוח קשה אפשר דמותר אפי' בלי שינוי, ואסור לפרק האגוזים לזיזים או אגוזים גדולים מתוך קליפתן הירוקה אפי' ע"י שינוי, וטוב להחמיר מאחר דיכול לאכלו כך בלא פירוק, אבל לכ"ז ע"י מותר לשבר הקליפה הקשה ולקלוף גם הקליפה הרכה שעל האגוז גופא. לזיזים ובטנים שנשתברו ועדיין הם בקליפתן יש לזהר לברור האוכל מתוך הקליפות ולא להיפוך ואפי' כשדעתו לאכול מיד וי"א דלקלוף הקליפה מהן בכלל תיקונא אוכלא הוא ולא שייך ברירה בזה וכיון שדעתו לאכול מיד שרי.

האיך מסננין מים או יין בשבת? יין או מים שהם צלולים מותר לסננו במשמרת ואע"פ שיש בו קצת קסמין דקין הואיל וראויין לשתות בלאו הכי, וה"ה אם יש בהיין קצת קמחין שראויין לשתות כך לרוב בני אדם, וצלולים מקרי כל שראוי לשתות כך בלי סינון לרוב בני אדם ויש מחמירין דדוקא כשכולם יכולים לשתות כך ואין מסננן אלא כדי שיהיו צלולין ביותר. וכן משקה שקדים הכתושין מע"ש מותר לסנן בשבת הואיל דיכולים לשתותו כך בלי סינון. אבל בסודר מים אסור לסנן משום ליבון אפי' מים צלולין לגמרי, ודוקא כשאינו עומד מוכן לכך דאל"ה דינו כמשמרת, ויין ושאר משקין מותר, וי"א דדוקא ביין אדום אבל ביין לבן אסור לסנן כמו מים ויש חולקין. ואם הם עכורים בין מים בין יין אסור לסננם בין במשמרת ובין בסודרים, ודוקא בעכורים לגמרי דלא משתתי הכי כלל דאלו בעכור קצת ואפשר דמשתתי הכי אך רובא דאינשי קפדי שלא לשתותו בלי סינון אין איסור רק במשמרת אבל בסודרין מותר לסנן יין ושאר משקים. ולהרמב"ם במשמרת אסור ואפילו מים ויין צלולים, ואפילו בסודרים לא התירו אלא בצלולין אבל לא בעכורים קצת ובזה טוב לחוש לדבריו. ויין מגתו כל זמן שהוא תוסס טורף חבית בשמריה ונותן לתוך הסודר לדעת הרמב"ם, ולדעה הראשונה אפי' במשמרת שרי.

באיזה כלי מסננין? כ"מ שמותר לסנן יין בסודר ואפי' יין שהוא עכור קצת דאסור לסננו במשמרת וכן מים בין צלולים בין עכורים במקצת מותר לסננו בכפיפה מצרית, ואותו כלי העשוי כנפה שמסננין בה דינו כמשמרת הואיל ומיוחד לכך ואין לסנן בה אלא יין צלול ומים צלולים, ויזהר שלא יגביה הכפיפה משולי הכלי טפח משום שינוי, ולפ"ז מים ויין צלולין דגם במשמרת מותר ממילא מותר להגביה הכפיפה טפח ויותר וי"א שהוא משום אהל דשיעורו בטפח ולפ"ז גם כשמסנן יין ומים צלולים דינא הכי. ועשיית אהל לא שייך אלא כשמכסה בהכפיפה כל חלל הכלי שתחתיה אבל אם אוחזה בידו אחת על הכלי שלא ע"פ כולה ושופך בידו השניה מותר אפי' ביותר מטפח ואפשר דגם זה שינוי מקרי.

האיך בוררין השמרים מהמשקה בשבת? מותר לערות נחת מכלי

האם מותר לשתות מים העוברים המסננת הקבוע (איז"י פילמט"ר) בשבת?
Sponsored By: DollarPhone
הגב בענינו...
זכות תלמוד
הלכתא דיומא
כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיק מלי ידוע
© המחלקת המסלול

דפי ציוורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן שיט סעיף ה
עד סימן שכ סעיף א

י"א סיון

■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

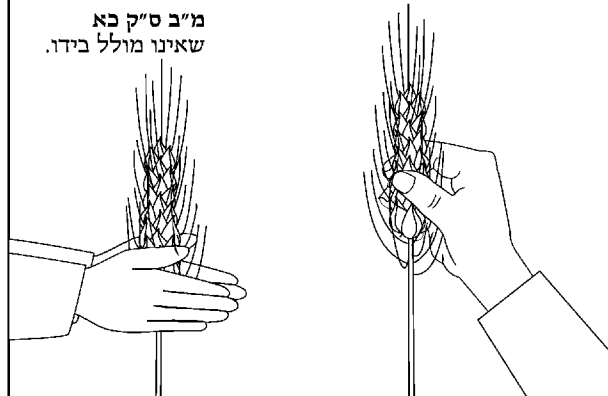
www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
מהנהלת המפעל ©

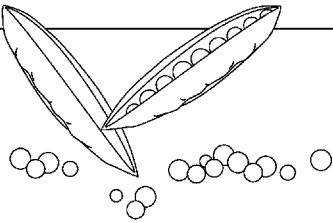

סימן שי"ט - שו"ע סעיף ו
אין מוללין מלילות, אלא מולל בשינוי מעט
בראשי אצבעותיו

מ"ב ס"ק כא
שאינו מולל בידו.

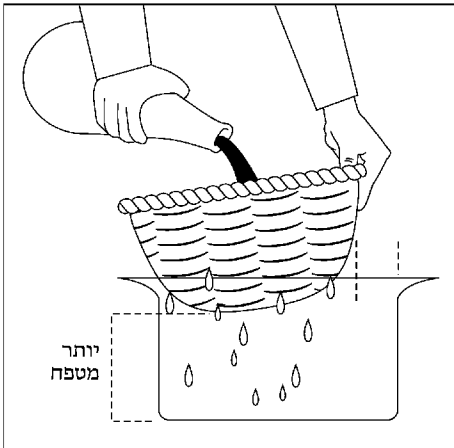
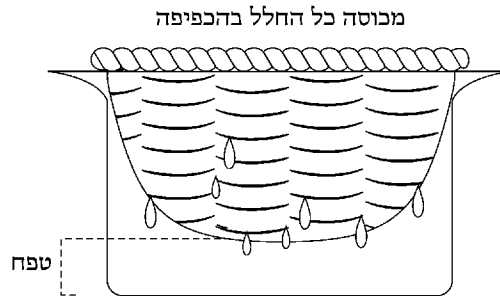

מ"ב ס"ק כא
וה"ה בשרביטין של קטניות שאין להוציא
מהן הקטניות רק מעט וע"י שינוי

סימן שי"ט - שו"ע סעיף יב
בכפיפה מצרית (פי' קופה שעושים מן הגומא
וממיני ערבה) ויזהר שלא יגביה הכפיפה
משולי הכלי טפח משום שינוי

מכוסה כל החלל בהכפיפה

ודע דענין עשיית אהל לא שייך בזה אלא כשמכסה
בהכפיפה כל חלל הכלי שתחתיה אבל אם אוחזה
בידו אחת על הכלי שלא ע"פ כולה ושופך בידו
השניה מותר אפי' ביותר מטפח

מ"ב ס"ק מ"ט
דהרבה ראשונים סוברין דהטעם שצריך שלא יהיה
הכפיפה גבוה טפח הוא משום חשש אהל דשיעורו
בטפח ולפ"ז גם כשמסנן יין ומים צלולים דינא הכי.

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר
שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתינו
בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת
הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה
בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או
הערה, נא שיואיל בטובו להודיענו
מזה, ולזכות את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור
על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור,
נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו
לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות
שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על
מקומו בשם אומרו, ויזקף לזכותו.

ציוורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי
המשנה ברורה, ולהלכה למעשה
צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,
בכל הכבוד, הנהלת המפעל

מותר להגביה החבית על איזה דבר כדי
שיקלח ממנו היין היטב

מ"ב ס"ק נ"ז
אע"פ שע"ז יורד יין גם מתוך השמרים אינו חשוב כבורר
כ"ז שאין הניצוצות מתחילין לירד מן השמרים

שו"ע סעיף יד

מותר לערות בנחת מכלי לחבירו ובלבד
שיזהר שכשיפסוק הקילוח ומתחילים
לירד ניצוצות קטנות הנשפות באהרונה
מתוך הפסולת יפסיק ויניחם עם השמרים

הטעם	אסור-חיוב	הטעם	מותר-פטור	האופן / הדין
משום בורר - דלאחר זמן לכו"ע חייב משום טוחן - דאם בכלי ראשון יש משום מבשל וגם בכלי שני יש מחמירין - משום בורר (באה"ל חייב)	אם רוצה לאכול לאחר זמן ורוצה ליתן שומים ובעלים לא יקלפנו - ולא יחתכו דק דק - ואם הרוטב חם שיד סולדת בו ובפרט אם היד נכית בו יש להזהר מאוד שלא יתן בו השומים או הבעלים או חומץ או פירורי הפת אפילו רוצה לאכול לאחר - ושלא יברור העצמות מן הבשר להשליך אותו החוץ שאסור לכו"ע אלאחר זמן (באה"ל חייב)	דאו ליכא בורר על הקליפה - משום טוחן - דיש מחמירין אפילו בכלי שני - דאו אין שם בורר עליו - ולא מסתברא לומר כן דלא עדיף מבשר צלי ומבושל (באה"ל חייב)	אם רוצה לאכול אלאחר מותר לקלוף השומים והבעלים - ויש מחמירין אפילו לאכול לאחר שלא יחתכו דק דק - מהנבון להזהר אפילו רוצה לאכול לאחר שלא יתן שום דבר לתוכו כל זמן שהיד סולדת בו - ואפילו אם בורר העצמות מן הבשר כדי לאכול לאחר זמן יש עצה וכן יעשה שימצוץ כל עצם קצת בפה קודם שירקנו - אפילו דאפשר לומר דעצם שיש בו מוח נחשב כמין אחד (באה"ל חייב)	מה שנוהגים הרבה אנשים שמכניסים מאכל בשבת קודש בשחרית הנעשה מרגלי בהמה, לעשותו בדרך היתר
מפני שהפסולת שלהם ממתקת התורמוסין כשישלקן אותו עמדם ומבלעדי זה התורמוס מר מאוד וחושב כפסולת וכיון דהפסולת אינו מר כל כך חשוב התורמוס כפסולת מתוך האוכל (מ"ב י"ט)	הבורר תורמוסין מתוך פסולת שלהם חייב אפילו בידו ולאחר (ש"ע ה')	-	-	לברור תורמוסין מתוך הפסולת שלהם
שנראה כדש - דס"ל דדוקא לרכך השבלים מותר על ידי שינוי אבל לפרק הדגן מתוך השבלים אסור אף על ידי שינוי דעתו לאכול לאחר מפני שנראה כדש (מ"ב כ"ב)	אסור למלול הרבה דהיינו שמולל השבלים כדי לפרק הדגן מתוכן - ויש מחמירין שלא למלול אפילו מעט ובשינוי דעתו לאכול לאחר - ואיסורי י"א דהוא מדרבנן וי"א דהוא מדאורייתא (ש"ע ו' שעה"צ י"א)	דאפילו שמפרק האוכל מתוך השבלים מותר הואיל ומפרק רק כלאחר יד כדי לאכול (רמ"א ו')	להחמיר מותר מעט בשינוי בראשי אצבאותיו ולא בידו (ש"ע ו' מ"ב כ"א)	למלול מלילות
כדין מולל מלילות דלענין מפרק אין נפ"מ בין מיד או לאחר זמן דדש ומולל אין אסור משום בורר שעדיין יש לו פסולת - כשאר בורר אוכל מתוך פסולת שאסור על לאחר זמן (מ"ב כ"א שעה"צ ט"ו)	אם השריטין יבשים או שאר מיני קטניות שאין השריטין ראוין לאכול כגון פולין שלנו או השמשמין מקליפתן אסור לכו"ע להוציא הקטניות בלי שינוי - אפילו שדעתו לאכול מיד - ואם דעתו לאכול לאחר זמן אסור אפילו על ידי שינוי (מ"ב כ"א שעה"צ ט"ו)	דלא הוי מפרק רק כמפריד אוכל מאוכל (מ"ב כ"א)	אם השריטין עדיין לחין ואוכלין אף השריטין מותר להוציא אפילו בלי שינוי (מ"ב כ"א)	להוציא הקטניות מתוך השריטין של קטניות
דאסור משום בורר (שכ"א מ"ב פ"ד)	אסור לקלוף דגן וכדומה כשומים בעלים תפוחים אגוזים שקדים וכיוצא בזה להניח לאחר זמן (שכ"א רמ"א י"ט)	דאין זה בכלל מפרק כלל (מ"ב כ"ב)	מותר לקלוף לכו"ע אפילו הרבה כשדעתו לאכול לאחר (מ"ב כ"ב)	לקלוף דגן וכדומה אחר שנתפרק הדגן מן השבלים מערב שבת
דהו דמי כמתוך השבלין טובו להחמיר כיון דיש מחמירין ויכול לאכול ע"י שבירה בלא פירוק (רמ"א ו' מ"ב כ"ד)	יש אוסרים לפרק - וטוב להחמיר שלא לפרקן אפילו על ידי שינוי ולפרקן בלי שינוי אסור לכו"ע (רמ"א ו' מ"ב כ"ג)	שאין איסור מפרק שייך רק בקליפה העליונה - דאלי"ב שייך בורר (ש"ע הרב ט')	לכו"ע מותר לשבר הקליפה הקשה ולקלוף גם הקליפה הדקה שעל האגוז גופא - לאכול לאחר (מ"ב כ"א)	לפרק או לשבר אגוזים לחיים או אגוזים גדולים מתוך קליפתן הירוקה
משום בורר (מ"ב כ"ג)	להפריד: יש להזהר שלא יברור הפסולת מן האוכל אף שדעתו לאכול מיד (מ"ב כ"ג)	דבכלל תיקן אוכל ולא שייך בריירה בזה (מ"ב כ"ג)	להמ"א מותר לקלוף הקליפה מהם כשדעתו לאכול מיד (מ"ב כ"ג)	לחיים ובטנים שנשהברו ועדיין הם בקליפתן
שבוה חייב חטאת - גירה משום נפה וכברה (מ"ב כ"ו)	לא ינפה נפה וכברה - וכן לא ינפה בקנן או תמחיו ולא בשנו דידו דהיינו לדבק שני ידיו באחת וליקח בשניהם ולנפה ולרמב"ם גם לא מיד ליד חברתה (ש"ע ז' מ"ב כ"ז)	כדי שישנה מדרך חול ולא יבא לנפות בנפה (ש"ע הרב י')	מותר לנפח בידו אחת ובכל כוחו (ש"ע ז')	לנפתח מלילות הרבה שהיה לו מערב שבת או אם מלל מעט בשבת ועדיין מעורבים במוץ
דהוה לה כבורר ולבדיל הוה לה בורר מדאורייתא (באה"ל דהוי)	אסור לשרותן במים כדי שיפול הפסולת למטה כגון עפר או שיצוף הפסולת למעלה כגון תבן וה"ה להסיר האבק והעפר מעליהם (ש"ע ח' מ"ב כ"ט)	כיון שאינו מתכוין לכך ולרש"י משום רק פעמים נופל הפסולת אי"ב מותר משום שאינו פסיק רישא שיפול (באה"ל אף)	מותר ליתן בכברה אף על פי שנופל הפסולת דרך נקבי הכברה (ש"ע ח')	לשרות או ליתן פסולת ואוכל מעורבין במים או בכברה
דיש חיוב חטאת משום בורר שמברר האוכל מהפסולת על ידי זה או משום מרקד - דחשוב עשיית אהל (מ"ב ל"ב ש"ע ט')	אסור ליתן שמורים במשמרת אפילו תלויה המשמרת מערב שבת - ולתלות המשמרת בשבת בודאי אסור (ש"ע ט' באה"ל אפילו)	שאין בנתינת המים משום בורר שהמים שהוא נותן צלולים הם ואין בהם דבר שצריך לברר מהם (מ"ב ל"ג)	אם נתן שמורים במשמרת מערב שבת מותר ליתן עליהם מים בשבת כדי שיחזרו צלולים לזוב עם מקצת מדי היין שנשאר בלוע בו ואפילו המים קולטין טעם היין - ומערב שבת מותר ליתן גם שמורים כדי שהיין ישוב ממנו בשבת (ש"ע ט' מ"ב ל"ג באה"ל ליתן)	ליתן שמורים או מים על השמורים על המשמרת התלויה מערב שבת
משום בורר (מ"ב מ')	משקין שהם עכורים אפילו קצת אם רובא דאנשי קפודי שלא לשתותו בלי סינון וכ"ש כשאי אפשר לשתות בלי לסנן אסור לסנו (מ"ב מ')	הואיל וראויין לשתות בלאו הסינון ובלא הסינון הם גם כן צלולים וראויין לשתות לכן אין בזה משום בורר (מ"ב ל"ד)	מותר לסנן יין או מים כשהם צלולים אפילו שיש בהם קסמין דקין או קמחין כל שראויים (לרוב) לבני אדם (ש"ע י' מ"ב ל"ד ליה)	לסנן במשמרת יין או מים בשבת

כל החיות שמונות
ואחד לחיותם בל רשח
© מוחזרת הסתם

סימן ש"ט

דיני בורר בשבת - חלק ג'

יא סיון

הטעם	אסור-חיוב	הטעם	מותר-פטור	האופן / הדין
משים ליבון דשרייתו במים זהו כבוסו ולמ"א ליכא ליבון בשרייתו כיון שאין עליו ליבולין וטעמו שיכול לבוא לידי לבון על ידי סחיטה - דס"ל דרינו כמים - משום בורר (מ"ב ל"ז ל"ח מ')	אסור לסנן מים בסודר שאינו מוכן לסנן בו אפילו המים צלולים לגמרי - ולט"ז אסור ביין לבן - ובעבורים לגמרי אסור לסננם כלל (ש"ע י' מ"ב ל"ז ל"ז מ')	דלא שייך שמא יסחוט שאין הבגר מתכבס ומתלבן על ידם ואפילו אם תמצוי לומר שגם על ידם מתלבן קצת לא חיישינן לסחיטה דאינו הרשש לסחטם דאינו יכול לנקותו מריחו וחוותו ולעורך משקה הבלוע בו גם כן אין דרך לסחטם - דאז ליכא משום ליבון ולא יבוא לידי סחיטה כיון שעשוי לכך לא יבא לסחטו כהדין במשמרת (מ"ב ל"ז ל"ט)	מותר לסנן יין ולא"ר אפילו יין לבן או שאר משקין בסודר כל זמן שהמשקין אינם עכורים לגמרי כיון שאין דרך לסנן בסודר - אבל מים מותר לסנן רק בסודר שמיכן לכך (ש"ע י' מ"ב ל"ז ל"ח)	לסנן בסידור יין או מים בשבת
דס"ל שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול - דיש עוד פוסקים שסוברים כהרמב"ם בזה דמסננין יין בסודרין מיידי בצלולין (שע"צ ל"ד)	אסור לסנן במשמרת כלל אפילו מים או צלולים ואפילו בסודרים אסור אפי' בעבורים קצת ואין הלכה כהרמב"ם - ובוזה טוב ליהושף לדברי הרמב"ם (ש"ע י' מ"ב מ"א מ"ב)	היכא דאינו מתכוון לכביסה - דא"כ חיישינן שמא יסחוט - דמעט לכל הפוסקים לא חיישינן ביין שמא יסחוט - (באה"ל ואפילו)	מותר לסנן בסודר מים צלולים - בסודרין המיוחדין לכך - או יין צלולים אפילו בסודרין שאינם מיוחדין לכך - ולרע"ב אפילו ביין מיידי שמיוחדין לכך (ש"ע י' באה"ל ואפילו)	לסנן במשמרת או בסודר יין או מים בשבת לדעת הרמב"ם
דאפשר לדירה הזה בורר ולא אמרינן בטלה דגתו אצל כל אדם אפילו רובא דאנשי לא קפדי כלל - (באה"ל הואיל)	למי שהוא איסטנט ואי אפשר למשתי הכי היכא שיש בו קוסמין וכדומה לצידה אפשר דאסור ויש מחמירין שאינו נקרא צלול עד שכולם יכולים לשתות כך ואינו מסנן אלא כדי שיהיו צלולין ביותר (מ"ב ל"ד באה"ל הואיל)	-	כל שראוי לשתות כך בלי סינון לרוב בני אדם (מ"ב ל"ד)	השעור צליל שישב צליל וראויים לשתיה
שלא יעשה כדרך שהא עושה בחול - דאם אינו ראוי לשתותו בלי בורר אסור משום בורר - דחיישינן שמא יפרוש על המסננת ויחזיר לתוכו (מ"ב מ"א באה"ל ויין)	לדעת הרמב"ם אסור ליתן לתוך המשמרת - והומץ אם הוא עב הרבה שאין ראוי לשתותו כלל אסור לסננו אפילו בסודר - והומץ שהחליע ונכרים בו התעלים נגד השמש אסור לסננו אפילו בחול (מ"ב מ"ד באה"ל ויין)	שאו כל היינות עכורים ושומין איתן במשמריהם ואין באן תיקון דבלאו הכי משתיה ועל כן אפילו כשהוא טרופה ונעשה עבור כצלול דמי ולהרמב"ם הטעם שעד שעדיין לא נפרשו השמרים מן היין יפה יפה וכל היין גוף אחד לא שייך שם ברירה אפילו אם יסננו - דרינו כיון מגינתו (מ"ב מ"ג באה"ל ויין)	לדעה הראשונה מותר ליתן היין בסודר או במשמרת כל זמן שהיין תוסס - או בחומץ אף שהוא עב ועכור אם דרך בני אדם לשתותו בלי סנון (ש"ע י' מ"ב מ"ד באה"ל ויין)	לסרוף חביות יין מגינתו בשמריה או חומץ וליתן לתוך הסודר או להמשמרת
שלא יעשה כעובדין בחול (מ"ב מ"ז)	כשמסנן משקה עבור קצת צריך להזהר שלא יעשה גומא בסודר לקבל היין (ש"ע י"א מ"ב מ"ה)	כמו שמותר לסנן במשמרת אף בסודר אין צריך שינוי (מ"ב מ"ה)	כשמסנן יין צלול מותר לסנן בלי שינוי (מ"ב מ"ה)	לעשות שינוי כשמסנן יין או מים בשבת
משום שינוי שלא יהיה כעובדין דחול וי"א משום אהל דשיעורו בטפח - כיון דגם במשמרת מותר ואינו אסור משום עובדא דחול - דמשום אהל אנפ"מ מה מסנן (מ"ב מ"ט)	ויהי שלא יגביה הכפיפה מצרית משולי הכלי טפח במקום שאסור לסנן במשמרת ולפי הטעם שצריך שינוי או ממים ויין צלולים אין צריך להגביה - ולפי הטעם משום אהל אסור אפילו במים או יין צלולים (ש"ע י"ב מ"ב מ"ט)	כיון שאינו עשוי לסנן בימות החול בכפיפה מצרית - דלטעם שצריך להגביה משום אהל ולא שייך עשיית אהל אם אינו מכסה כל חלל הכלי שתחתיה ואפילו להטעם משום שינוי אפשר דזה מקרי שינוי (מ"ב מ"ז מ"ט)	כל מקום שמותר לסנן יין בסודר מותר לסננו בכפיפה מצרית אפילו במקום שאסור לסננו במשמרת כיון שצורך קצת דאסור לסנן במשמרת וכן מים בין צלולים בין עכורים קצת מותר לסנן על ידה - ואם אוהזה בידו אחת על הכלי שלא על פני כולה ושופך בידו השניה ואינה מכסה בהכפיפה כל חלל הכלי אפשר דאין צריך להגביה הכפיפה טפח ומותר אפילו יותר מטפח (ש"ע י"ב מ"ב מ"ט)	לסנן בכפיפה מצרית שאינו עשוי לסנן בו במקום שמותר לסנן בסודר ולהגביה טפח משולי הכלי שתחתיה
משום חשש אהל - דאז אין בזה משום חשש אהל לכ"ע (באה"ל הכפיפה)	לס"ז צריך להזהר שלא יגביה הסודר משולי הכלי שתחתיה טפח - או שלא יכסה בהסודר על פני כל הכלי (באה"ל הכפיפה)	דדי בהשינוי שזהיר בו שלא יעשה בו גומא קודם הסינון ומשום חשש אהל ג"כ ליכא דאין הכלי שתחתיה רחב הרבה (באה"ל הכפיפה)	להמ"א מותר אפילו להגביה טפח משולי הכלי שתחתיה ומכסה כל פני הכלי (באה"ל הכפיפה)	כשמסנן בסודר במקום שמותר לסנן בו להגביה טפח משולי הכלי שתחתיה
דלהש"ע הטעם שצריך להגיה הוא משום שינוי אי"כ אינו מועיל כשמגביה מערב שבת (באה"ל ויהר)	להש"ע אפילו הגביה מערב שבת אסור לשמר בו בשבת (באה"ל ויהר)	דהם ס"ל הטעם שצריך ליהור שלא יעשה אהל אי"כ כשהתקן האוהל מערב שבת מותר לשמר בו שבת (באה"ל ויהר)	לרש"י וליתר פוסקים מותר אפילו גבוה טפח אם הגביה מערב שבת (באה"ל ויהר)	כשמסנן בכפיפה מצרית (או למ"ד דגם בסודר) שצריך ליהור שלא להגביה טפח משולי הכלי שתחתיה אם הגביה מערב שבת
דמעכב היטב עכ"פ הקסמין והטנפות לעבור מחזי כמשמרת - דאז חשוב סינון כיון שלא יוכלו לעבור דרך שם אפילו קצת קסמין וקשין - ולטור כיון דאיתא קטמים וטנפות דלא עברי בזה דמי למשמרת (מ"ב נ"ב באה"ל בחזקה)	אסור ליתן אפילו מערב שבת אם היין עבור קצת כדי לסננו - לראב"ד אסור רק כשהחזקו בחזק - אבל להטור אסור אפילו שלא בחזק (מ"ב נ"ב באה"ל בחזקה)	הואיל וראויין לשתות בלאו הכי לא חשוב בורר (ש"ע י')	אם היין צלול ומסננו מפני קסמין דקין שבו מותר אף במשמרת ממש (מ"ב נ')	ליתן בפני הכלי שמעריץ בו יין מחביות קשין וקסמין בחזקה
שאם לא יעשה כן הגי ניצוצות מוכחי שהוא בורר מתוך הפסולת שבשולי הכלי - דחשוב בורר בכלי משום הקסמין (ש"ע י"ד מ"ב נ"ה)	צריך להזהר שכשיפסוק הקילו ומתחילין לירד ניצוצות קטנות הנדפפות באחרונה דהיינו טיפים קטנים המטפפות מתוך הפסולת יפסוק לנער ויניחם עם השמרים - אפילו דעתו לאכלו לאלתר (ש"ע י"ד מ"ב נ"ה)	דבתחילת שפיתון כשעדיין אין הפסולת ניכר לאו בורר הוא - דאינו חשוב בורר כל זמן שאין הנצוצות מתחילין לירד מן השמרים (מ"ב נ"ד נ"ה)	מותר לערות מכלי לחבירו בנחת עד שיפסוק הקלוח - וכן מותר להגביה החביות על איזה דבר כדי שיקלח ממנו היין היטב (ש"ע י"ד)	לערות משקה עם שמרים מכלי לחבירו כשתן קסמין בפני הכלי כדי שיסגן היטב

כל הזכויות שמורות
מחזור למועדים בלבד
© מנהלת הספרייה

סימן ש"ט

דיני בורר בשבת - חלק ד'

יא סיון

האופן / הדין	מותר-פסור	הטעם	אסור-חייב	הטעם
לערות משקה עם שמרים מכלי לחבירו כשלא נתן קסמין בפי הכלי	אם רוצה לשתותו לאלתר מותר לערות נבחת אפילו אחר שיפסוק הקלות ומתחילין לירד הנצוצות קטנות (מ"ב נ"ה)	דק"ל אוכל מתוך פסולת כשברין שלא על ידי כלי מותר אם ברעתו לאכל מיד וכן העיקר הברירה נעשה על ידי ידיו (מ"ב נ"ה)	אם רוצה לשתות לאהר זמן דינו כבורר בכלי ואסור אי כלעיל כשנתן קוסמין בפי הכלי (מ"ב נ"ה)	דלאחר זמן דינו כבורר בכלי ואסור אי מחזי כבורר (מ"ב נ"ה)
לשפוך השומן מן הרטוב	מותר אם שופך ביחד עם השומן גם מקצת מן הרטוב - ומותר לשפוך השומן אם רוצה לאכול השומן לאלתר (מ"ב נ"ה)	דאינו בורר אם שופך גם השומן - דחשוב בורר בידו והשומן חשוב אוכל אם רוצה לאכול השומן לאלתר (מ"ב נ"ה)	אסור לשפוך השומן מן הרטוב אפילו ישפוך בהכלי עצמה וכ"ש בכף אלא אפילו רוצה לאכול לאלתר הרטוב (מ"ב נ"ה)	דפסולת מתוך האוכל אסור אפילו בורר בידו והשומן מקרי פסולת לגבי הרטוב אם אינו רוצה לאכול השומן מיד (מ"ב נ"ה)
ליתן ביצה במסנת שנתן בה חרדל לסגנו	מותר ליתן ביצה במסנת שנתן בה חרדל לסגנו אף על פי שהחלמון יורד למעלה ואינו עומד לאכילה (ש"ע ט"ז)	הלא חשוב כבורר אוכל מתוך הפסולת דאף החלמון שהוא מסנן אינו בשביל אכילה רק כדי ליפית מראה החרדל (מ"ב נ"ח)	אסור ליתן הביצה אם כוונתו לסגנו כדי לאכול החלמון ונכון להחמיר כן אפילו שיש מקילין כן בזה (מ"ב נ"ח)	דמקרי שני מיני אוכלין דשייך בזה ברירה (מ"ב נ"ח)
לברר החלמון של הביצה מהחלבון כדי לאכול	מותר לקח החלמון בידו כדי לאכול לאלתר - וכן מותר לבררו על ידי עירוי מקליפה לקליפה (מ"ב נ"ח)	דהוי בורר אוכל כדי לאכול לאלתר דמותר - דזה גם כן מקרי כבורר בידו ובפרט דהרבה אחרונים סוברים דחשוב מין אחד בוודאי יש להקל (מ"ב נ"ח שעה"צ מ"ט)	יש להזהר שלא יברר החלמון מן החלבון על ידי איזה כלי כגון כדי לטרוף אותו ולשפוך לתוך הקאוע כמו שנוהגים במקום חלב (מ"ב נ"ח)	דאסור משום חשש בורר (מ"ב נ"ח)
לברור משקה כשרוצה לשתותו על ידי מפה בשבת	מותר לשתות מים או יין שיש בהם תולעים על ידי מפה בשבת - ולא"ר מותר במים אפילו להאוסרים במים אפילו במקום דליכא לכלוך וכן יש להקל במקום הדחק - ואין לאסור משום שמא יסחוט (ש"ע ט"ז מ"ב נ"ט)	דלא שייך בורר ומשמר אלא במתקן קודם אכילה או שתיה אבל במתקן בשעת שתיה שלא יכנס לתוך פיו אין זה מעין מלאכה - כיון שאינו מתכוין לכביסה או כיון שאינו נשרה כי אם דבר מועט - כיון דאינו נשרה במים רק דבר מיעוט מהבנד כדי הנחת פיו אינו חושש לטחטו (ש"ע ט"ז מ"ב נ"ט שעה"צ נ"ב)	ליש אוסרין אפילו כשליכא ליכלוך אסור במים - יש להזהר שלא ישתה דרך בית יד מכתנת שלו (מ"ב נ"ט ס')	משום מלבן - דבזה חיישינן יותר שמא יסחוט כיון שמצטער בלבישתו (מ"ב נ"ט ס')
להסיר זבוב או דבר אחר שנפל במאכל ומשקה	יקח קצת גם מן המאכל או המשקה עמו וירוק - ויש מתירין כשנפל בתוך המשקה - אבל קשה מאד להקל כן (מ"ב ס"א באה"ל אלא)	דלא יברר הפסולת לבד - דס"ל דאין ברירה בה וגם לא שייך ברירה אלא מה שצריך לפשפש ולברור משא"כ דבר שצף למעלה כבר ברור הוא והו"ל כמשחיל ביניהם מחלבה - דכמעט כל האחרונים ס"ל שאסור ובפרט דמלתא דאורייתא (באה"ל אלא באה"ט ב')	לא יסיר הזבוב או הדבר אחר בין ביד בין בכלי אפילו לאכול או לשתות לאלתר (מ"ב ס"א באה"ל אלא)	דהוי בורר פסולת מאוכל אפילו לאכול מיד (מ"ב ס"א)
לחבץ פי' להוציא החמאה מן החלב כדי לאכול בשבת	מותר להוציא מהחמאה או השומן כשמוניח קצת עם החלב או שיטול החלב עם השומן - ואם מוציא בידיו מותר להוציא החמאה או השומן כדי לאכול לאלתר (מ"ב ס"ב)	דכשעדיין אין הפסולת ניכר לאו בורר הוא - דמותר לברור האוכל מהפסולת בידו כדי לאכול מיד (מ"ב נ"ד ס"ב)	המחבץ פי' מוציא החמאה מן החלב וכן הקולט שומן הצלי על פני החלב וכן הנותן קאוע בחלב או שאר מיני חומץ כדי לחבצו או העושה כמין גמי ונותן הקום בתוכו ומי החלב הטפין חייב - ואסור אפילו על ידי אינו יהודי - ואם לוקח בכלי אסור אפילו אם דעתו לאכול החמאה או השומן לאלתר (ש"ע י"ז מ"ב ס"ב)	משום בורר דכל זה בכלל מחבץ דהוא תולדה דבורר - כיון שלוקח בכלי אסור אפילו לאלתר (ש"ע י"ז מ"ב ס"ב)
לחבץ פי' להוציא החמאה או החלב לצורך מוציא שבת באופן שמותר אם לאכול בשבת	מותר לעשותו על ידי אינו יהודי כשאין האיני יהודי בורר בצמצום ואם חושש שיפסד ויתקלקל (מ"ב ס"ב)	דהכנה לצורך חול הוא רק איסור דרבנן ומותר על ידי אינו יהודי במקום פסידא (מ"ב ס"ב)	אסור לעשותו אפילו על ידי אינו יהודי אם האיני יהודי יברר בצמצום (מ"ב ס"ד)	דלברור אלאחר זמן איסורו דאורייתא ע"ב אסור אפילו על ידי אינו יהודי (מ"ב ס"ב)
המעמיד חלב במקום חם כדי שיעשה גבינה והלוקח הקום ועושה גבינה	-	-	המעמיד חלב במקום חם כדי שתעשה גבינה וכן הלוקח הקום ועושה גבינה חייב (מ"ב ס"ג)	משום בונה של המקבץ חלב אל חלק ודבק הכל עד שיעשה גוף אחד דומה לבנין (מ"ב ס"ג)
ליתן שומשמים ואגוזים לתוך הרדש	למיד מתר ליתן רק שלא יגבל הרבה (מ"ב ס"ה באה"ל שנתנים)	דס"ל דהלכה כר' יוסי ואין איסור רק על הנותן מים לקמה (באה"ל שנתנים)	לדעת הפוסקים דסברי כרבי אסור ליתן (באה"ל שנתנים)	משום לש כמו שס"ל בנתינת מים לתוך הקמה אסור (באה"ל שנתנים)
לחבץ בידו שומשמים ואגוזים שנתן לרדש או להפריד מאכל עבה מן הרטוב	במחבר משמע דמותר לקבצם אם רוצה לאוכלם לאלתר - ובתוספתא כתב דמותר להפריד בכף מאכל עבה מן הרטוב לאכול לאלתר (מ"ב ס"ד ט"ז)	דמשמע דאיסורו משום בורר ומותר לברור האוכל בידו כד לאכול לאלתר - משום דדרך אכילה בכך (מ"ב ס"ד ט"ז)	לא יקבצם בידו להפריד אותם מן הרדש - ולהמ"א אסור אפילו דעתו לאכול לאלתר (ש"ע י"ז מ"ב ס"ד ט"ז)	משום בורר - דלהתוספתא כתב דאיסורו משום לש ולא מצני חולק באיסור לש אם דעתו לאכול לאלתר (מ"ב ס"ד ט"ז)
ליתן שמרים במשקה בשבת כדי להעמידם	-	-	נהגו שלא ליתן שמרים במשקה בשבת כדי להעמידם א"ע"פ שראוי לשתות בשבת ולמ"א הוא תולדת בורר (מ"ב ס"ו)	דעל ידי זה יורדין גם שמרי המשקה עצמו בשולי הכלי והוא דמ"א דמחבץ על ידי הקבה שנתנים בו מתפרד הקום מן החלב (מ"ב ס"ו)
לרוק ברוח בשבת או לשפוך מים והרוח מפזר הטיפים	למ"ב לכאורה מותר ברוק שלא ראה מי שחושש לזה - ורע"א מתיר גם בשפך מים - ואפשר דגם לרמ"א מותר לשפוך מים אפילו הרוח מפזרו (מ"ב ס"ו באה"ל מפזר)	כיון שאינו מתכוין לזורה וכ"ש שאינו דרך זורה - דס"ל דמלאכת זורה הוא רק כשמברר פסולת מאוכל ולא ככולו פסולת - דאפשר דזורה רק בגידולי קרקע ואדם חשוב גדולי קרקע משא"כ מים לא הוי גידולי קרקע ועוד דלא ניתא ליה (מ"ב ס"ו באה"ל מפזר)	לרמ"א הרוק ברוח בשבת והרוח מפזר הרוק חייב - וי"א דהאיסור כשמעביר הרוח המים ד"א משום מעביר ד"א ברשה"ר (רמ"א י"ז באה"ל מפזר)	משום זורה כמו הוורה את התבואה ברהת לרוח שהוא אחד מל"ט אבות מלאכות בשבת דאפילו שהרוח מסייעתו חייב משום זורה (מ"ב ס"ח באה"ל מפזר)

בוטר האם מותר לסחטו בשבת? י"א דה"ה לבוסר שמוטר לסחטו לתוך האוכל ור"ת אוטר בבוסר הואיל ואינו ראוי לאכול, וה"ה בשאר פירות שאינם ראויים לאכילה אסור לסחטן למימיהן אפי' לתוך אוכל ויש להחמיר כסברא אחרונה. ואם רוצה לאכול לאלתר אותו דבר שסוחט לתוכו הבוסר מותר ויש מחמירין, ונכון להחמיר אך אם הבוסר ראוי לאכול ע"י הדחק מי שסומך להקל אין למחות בידו.

לימוני"ש האם מותר לסחטו בשבת? מותר לסחט לימוני"ש אפילו למשקין, ואפילו אם הדרך לסחטן בחול לתוך מים שנתנו בהם צוקע"ר לשתות לתענוג מ"מ נוהגין העולם להקל לעשות זה בשבת, ובזמן הזה שממלאין חבית למאות לשתות עם פאני"ש באיזה מקומות צ"ע גדול אם מותר לסחטן בשבת לתוך משקה וצריך לזהר שישחוט מקודם על הצוקער בפ"ע דהוי כמשקה הבא לאוכל. וכן לסחטו לתבשיל ועל גבי האוכל פשיטא דשרי. והא דמותר לסחט לימוני"ש היינו קודם שנכבשו אבל אם כבושים במלח ושרי"ד דינם ככבושים ושלקות.

כבושים ושלקות האם מותר לסחטן בשבת? לסחוט כבושים ושלקות אם לגופם שא"צ למים ואינו סוחטן אלא לתקנם לאכילה אפי' סוחט לתוך קערה שאין בה אוכל מותר, וה"ה דמותר לכתחלה לסחוט לאקשי"ן משומן הנבלע בהן אם הוא עושה משום שאין יכול לאכלן משום שומן הרבה שבהן, ודוקא לצורך שבת אבל אסור לסחוט בכל גוויני לצורך מו"ש, ובזיתים וענבים אסור בכל גוויני. ואם צריך למימיהן מותר לסחוט לתוך קדירה שיש בה אוכל או לתוך המורי"ס אבל אם אין בה אוכל או לתוך המשקין אסור. ולר"ה אם צריך למימיהן חייב אפי' ככבושים ושלקות, וכל היכא שצריך למימיהן לעולם חייב אפילו כשסוחט לתוך האוכל, וטוב להחמיר כדבריו והמחמיר תע"ב.

שלג וברד האם מותר לרסקן בשבת? השלג והברד אין מרסקין אותם לשכרם לחתיכות דקות כדי שיזוכו מימיו, אבל לשכור חתיכה ממנו שרי ואפי' אם יזוכו קצת מים עי"ז, אבל נותן הוא לתוך כוס של יין או מים והוא נימוח מאליו ואינו חושש ויש מתירין אפילו לרסק בידים לתוך הכוס, וכן אם הניחם בחמה או כנגד המדורה ונפשרו מותרים ליהנות מהם וה"ה דמותר לכתחלה להניח, ולהרמ"א יש להחמיר אף דנימוח מאליו משום נולד. מותר לשכר הקרח כדי ליטול מים מתחתיו, וי"א דבנהר או באר אסור והרבה אחרונים חולקין ע"ז ולצורך שבת יש להקל. צריך לזהר בתורף שלא יטול ידיו במים שיש בהם שלג או ברד ויש מקילין בזה אך שיהרר שלא ירסקם.

האם מותר ליטול ידיו במלח בשבת? יש לזהר שלא ישפשף ידיו במלח. ודוקא במלח לבד אבל מותר להשליך מלח במים אפילו הרבה וליטול ידיו מהם אחר שנימוחו אך שלא יעשה מי מלח עזין דהיינו שני שלישי מלח ואחד מים. יש מתירין להטיל מי רגלים בשלג והרא"ש היה נוהר, ויש להקל אם לא שאפשר בלא טורח טוב לזהר.

האם מותר לפרוס בגד לכסות החבית? אסור לפרוס סודר ע"פ החבית וליתן ע"ג הכלי שדולים בו שמא יבא לידי סחיטה אבל בגד העשוי לפרוס עליו מותר שאינו חושש עליו לסוחטו, ודוקא בענין דאין בו משום חשש אהל. ודוקא שהיתה אז החבית ריקנית דאל"ה פריסת סודר בעצמה אסור משום חשש סחיטה אפילו אם לא יניח כלי על גבה.

אימתי מותר לסחוט פירות בשבת? זיתים וענבים אסור לסחטן ואם יצאו מעצמן אסורים אפילו לא היו עומדים אלא לאכילה. ותותים ורמונים אסור לסחטן ואם יצאו מעצמן אם עומדים לאכילה מותר ואם עומדים למשקים אסור ואם לא נתכוין בעת קבוצו לא לאכילה ולא למשקה רק סתמא אסור. ושאר כל הפירות מותר לסחטן. ובמקום שנהגו לסחוט איזה פירות לשתות מימיו מחמת צמא או תענוג דינו כתותים ורמונים ובאותו מקום אסור ובשאר מקומות שרי אך אם דרך ההוליד המשקה של הפירות ממקום למקום אסור בכל העולם וי"א דאם נודע לנו שבאיזה מקום נהגו לסחוט למשקה ואפי' הם רק מקצת בני אדם מחמת שיש להם פירות הרבה ולא עיר שלמה אסור מחמת זה לסחוט בכל מקום. ודוקא בענין שאם היה לכל העולם פירות הרבה כאלו היו סוחטין אותם אבל בלא"ה אמרינן דבטלה דעתם, והני אגסים שקורין בערנע"ס אסור לסחטן אבל הפירות שאין הדרך כלל לסחטן בשום מקום מותר לסחטן אפילו למשקה, וי"א שאסור לסחוט שום פרי אלא אם כוננו רק למתק הפרי אבל למימיו אסור, ואין להחמיר בזה אם לא במקום שנהגו להחמיר אין להקל, ואפילו במקום שנהגו להחמיר בשאר פירות היינו דוקא כשסוחטו לשם משקה אבל כשסוחטו בקערה לטבל בו המאכל שרי ובזיתים וענבים אסור אף באופן זה. ותפוחים כהיום ג"כ דינו כתותים ורמונים דיש מקומות שנהגו לסחוט מהם הרבה אך אם התפוח מבושל וסוחט שיצא ממנו שרי.

האם מותר לסחוט ע"י מציצה בפה? ודוקא לסחוט אסור אבל מותר למצוץ בפיו מן הענבים המשקה שבהן וכ"ש בשאר דברים כגון שנתן כשר במרק או פת ביין ומוצץ אותם וכן למצוץ תותים ורמונים בפיו או קני צוקער ויש אוסרין למצוץ בפה מענבים וכיוצא בהם אפילו שאר דברים הנ"ל מותר לסחטן, ובזיתים וענבים נכון להחמיר מלמצוץ אפילו בפיו ובשאר דברים אין להחמיר ואפילו בזיתים וענבים אין להחמיר רק כשהוא דרך יניקה לבד שמוצץ אותם ואינו משימם לתוך פיו אבל אם משימם לתוך פיו ומוצץ המשקה ומשליך החרצנים לחוץ לכו"ע מותר.

האם מותר לשתות יין היוצא מהענבים בשבת? זיתים וענבים שנתרסקו מע"ש משקים היוצאים מהם מותרין ואפי' אם לא נתרסקו מע"ש אם יש יין בגיגית שהענבים בתוכה אע"פ שהענבים מתבקעים בשבת בגיגית מותר לשתותו בשבת. ואם הענבים מונחין בפני עצמן והיין זב מהם במדרון ויורד לתוך יין שהיה שם כבר מע"ש אסור כל היין להסתפק ממנו. מותר לתת ענבים בשבת בתוך היין שיתבקעו ויוציאו יינם וכן מותר לשרות צמוקים וכיוצא בהם במים לעשות שתייה.

חרצנים זגים וצמוקים האם מותר לשתות מימיהן בשבת? חרצנים וזגים שנתן עליהם מים לעשות תמד מותר למשוך מהם ולשתותם ואפי' לא נתן מים והיין מתמצה זב מאליו מותר לשתותו. צמוקים שחתכן ונתן עליהן מים וסחטן בשבת חייב לכו"ע ומ"מ אם נתן הצמוקים והיין לתוך משמרת או סודר מע"ש ומסתנן והולך בשבת אפ"ה מותר לשתות מאותו יין בשבת ודוקא שהסודר או המשמרת מגיע עד היין שבכלי בענין שתיכף כשיצא מן המשמרת אינו ניכר כלל ובטל.

האם מותר לסחוט ענבים לתוך התבשיל? מותר לסחוט אשכול ענבים לתוך קדירה שיש בה תבשיל כדי לתקן האוכל ומ"מ המחמיר תבא עליו ברכה אבל אם אין בה תבשיל אסור ואפילו דעתו ליתנו אח"כ לתבשיל וחייב עליו.

דפי צעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן שכ סעיף א
עד סימן שכ סעיף יח

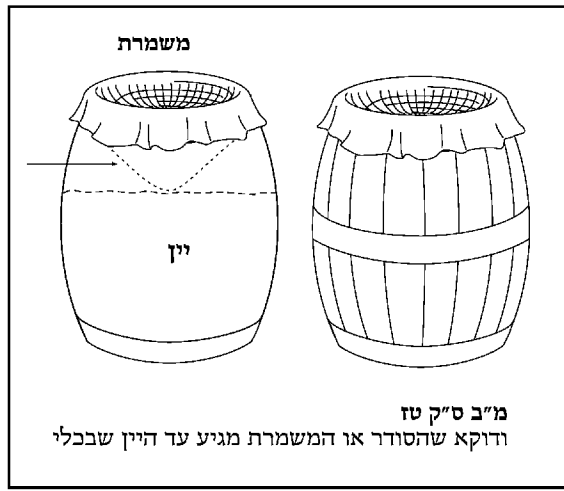
י"ב סיון

■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגולת המפעל

ודוקא שהסודר או המשמרת מגיע עד היין שבכלי

סימן ש"כ - מ"ב ס"ק יד
אם הענבים מונחין בפני עצמן והיין זב מהם
במדרון ויורד לתוך יין שהיה שם כבר מע"ש

ספוג אין מקנחין בו א"כ יש בו בית אחיזה
גזירה שמא יסחוט

אסור להדק מוכין
בפי פך שיש משקין.

דפי צעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן שכ סעיף יח
עד סימן שכא סעיף יב

י"ג סיון

■ מחזור שינה אחת ■

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגולת המפעל

שו"ע סעיף יח
חבית שפקקו בפקק של פשתן לסתום נקב
שבדפנה שמוציאין בו היין...
דכיון שהברזא ארוכה חוץ לנעורת ואין יד מגעת
לנעורת, מותר

מ"ב ס"ק מט
היינו שכורכין סביבות הברזא חתיכת בגד או נעורת
של פשתן ופוקקים בה הנקב שבדופן החבית

האופן / הדין	מותר-פטור	הטעם	אסור-חיוב	הטעם
לסחוט זיתים וענבים			אסור לסחוט, והסחוטן חייב ואסור לסחוט אפילו לקערה לטבל בו המאכל (ש"ע א' מ"ב א' ח')	משום מפרק דהוא תולדה דרש (מ"ב א')
משקין שיצאו מעצמן בשבת מזיתים וענבים			אסורים - אפילו לא היו עומדים אלא לאכילה דהיינו שקבצם לאכילה (ש"ע א' מ"ב ד')	גזירה שמא יבא לסחוט לכתחילה - דכיון דרובן לסחיטה קיימא ניחא לה בהמשקה שובי וחיישין שמא ימלך עליהם לסחיטה (מ"ב ג' ד')
לסחוט תותים ורמונים (וכיום תפוחים בכלל מ"ב ט' באה"ל דינו)			אסור לסחוטן אף שסתמרו עומדין לאכילה (ש"ע א' מ"ב ה')	הואיל ומקצת בני אדם סחטין אותם כזיתים וענבים אסורה רבנן אטו זיתים וענבים (מ"ב ה')
משקין שיצאו מעצמן בשבת מהותים ורמונים	אם התותים והרמונים עומדין לאכילה מותר המשקין שיצאו מהם (ש"ע א')	דליכא למיגור שמא יסחוט ולא ניחא לה במה שובי (מ"ב ו')	אם התותים והרמונים עומדין למשקין - או אפילו סתמא שלא נתכוון בעת קביצו לכלים אסור המשקין שיצאו מהם (ש"ע א' מ"ב ו')	דאז דינו במקום שנהגו לסחוט - דלא אמרינן בטלה דעתו דכן היה כל העולם נוהג אם היה להם הרבה פירות כאלו שהיו סחטין - (מ"ב ח')
לסחוט שאר כל הפירות במקום שלא נהגו לסחוטן	מותר לסחוטן אפילו חשב עליהם בסחיטתו למשקה (ולא כט"ז דמתיר רק לסחוטן סתמא דאז נוכל לומר שכונתו למתק הפרי ולא לשם משקה) - ולמ"א דאסור אם מקצת בני אדם סחטין אם הטעם שהיה סחטין לא היה מטעם שהיה להם הרבה או מותר לכל העולם אפילו להמ"א - ולהב"ח מה שמוותר לסחוט פרי הוא רק למתק הפרי - אבל לסחוטו בקערה לטבל בו המאכל מותר לכ"ע בשאר כל הפירות (ש"ע א' מ"ב ז' ח' באה"ל מותר)	משום דעומדין לאכילה וליכא דבעי למשקין אין שם משקה על היוצא מהם והיו כמפריד אוכל מאוכל ואף שהוא חשוב עליהם בסחיטתו למשקה בטלה דעתו אצל כל אדם - דאמרינן בטלה דעתך אצל כל אדם - הבי"ח כתיב שכן המנהג - דלא מקרי משקה בשביל זה (מ"ב ז' ח')	לרמ"א אם דרך לסחוטו אפילו במקום אחר הדרך להוליך המשקה של הפירות במקום אסור בכל העולם אפילו במקום שלא נהגו לסחוטן - ולמ"א אם גורע לנו שבאזיה מקום נהגו לסחוטו למשקה אפי' הנהגים בזה רק מקצת בני אדם מחמת שיש להם פירות הרבה אפי' לא עיר שלימה אסור מחמת זה לסחוט בכל מקום - להב"ח אסור לסחוט שום פרי למימיו וכן פסק המ"ב במקום שנהגו להחמיר (מ"ב ח')	דאז דינו בתותים ורמונים דאסרו אטו זיתים וענבים (רמ"א א')
לסחוט שאר כל הפירות במקום שנהגו לסחוטן	מותר לסחוטן אם נהגו לסחוטו לרפואה לבר (רמ"א א')	-	במקום שנהגו לסחוטן לשתות מימיו מחמת צמא או תענוג אסור לסחוטן באותו מקום ולמסקנת הבאה"ל אפילו אם היה לכל העולם הרבה פירות לא היו סחטין אסור במקום שדרך לסחוטן (רמ"א א' באה"ל ובמקום)	דאז דינו בתותים ורמונים דאסרו אטו זיתים וענבים (רמ"א א')
למצוץ בפיו מן הענבים ויכדומה המשקה שבהם	יש מותרין למצוץ בפיה מענבים המשקה שבהם - וכל שכן בשאר דברים כגון שנתן בשר במרק או פת ביין וכן מותר לדיעה זו למצוץ תותים ורמונים בפיו או קני צוקער - ולא"ר יש להקל כדעה זו בשאר דברים שאינם זיתים וענבים - ואפילו בזיתים וענבים אין להחמיר אם משימם לתוך פיו ומצוץ המשקה ומשליך החרצנים לחוץ (רמ"א א' מ"ב י"א י"ב)	מטעם דאין סחיטה בפיו וכל דבר שאין דרכו בכך לא גזרו חכמים ואינו דומה לינק מהבהמה בשבת שאסור אפילו בפיו משום שאינו שינוי גמור דכן דרך כל בעל חי לינק - דבלאו הכי אין בסחיטתן משום חיוב חטאת דהם כמו כבשים ושלקות - דסחיטתן מדרבנן - דלכ"ע דרך מאכל הוא (מ"ב י' י"ב)	יש אוסרים למצוץ בפיה מענבים וכיוצא בהם כגון מרק מהבשר או יין מהפת וכן למצוץ תותים ורמונים או קני צוקער - ולא"ר יש להחמיר שלא למצוץ דרך יניקה בפיו זיתים וענבים כשאינו בפיו כדעה זו (רמ"א א' מ"ב י"ב)	דס"ל דאינו גרוע מיונק מהבהמה שאסור אפילו שהוא דרך שינוי - כיון שסחיטתן דאורייתא נכון להחמיר (מ"ב י"ב)
משקין היוצאין מזיתים וענבים שנתרסקו מערב שבת	מותר המשקין היוצא מהם להמחבר אפילו מחוסר דיכה מותר המשקין היוצאין וכ"ש חלות דבש שרסקן (ש"ע ב')	דכיון שנתרסקו יזוב המשקה מעליו ושוב אין בהם חיוב חטאת אפילו אם יסחוט בידיים ולכן לא גזרו על המשקין היוצאין (מ"ב י"ג)	לכ"ע אין להחמיר בריסקו לבר כל זמן שמחוסר דיכה כמו שכתב הטור שנתרסקו יפה (באה"ל שנתרסקו)	כשיטת הטור וספר התרומה (באה"ל שנתרסקו)
משקין היוצאין מזיתים וענבים וכו' כשיש יין בגיתות	אם הענבים הם בגיתות עם היין מותר המשקין היוצאין מהם אפילו כשענבים מתבקעות בשבת בגיתים - וכן מותר לכתחילה לעשות כן וכן הדין בצמיקים - דלא כט"ז שמתיר רק בדיעבד (ש"ע ב' מ"ב י"ד באה"ל ו')	אפילו שהוא דבר שיש לו מתירין שאפילו באלף לא בטל מתירין משום שכל היין היוצא מענבים מתבטל ביין שבגיתות ולא ניכר היין בעין לא לא עליו שם איסור - כמו שמוותר בשלג - דס"ל דלא דמי לשלג וברד (מ"ב י"ד באה"ל ו')	אם הענבים מונחין בפני עצמן היין זב מהם במדרון ויורד לתוך יין שהיה שם כבר מערב שבת אסור כל היין להסתפק ממנו (מ"ב י"ד)	משום שהוא דבר שיש לו מתירין שהרי מקודם שנתערב היה בעין וניכר (מ"ב י"ד)
חרצנים וזנים שנתן עליהם מים לעשות תמיר לשתות	אם נתרסקו ונדכו מותר למשוך מהם ולשתותם ואפילו לא נתן מים היין מתמצה זוב מעליו מותר לשתותו (ש"ע ג' מ"ב ט"ז)	דאף שיוצא קצת יין מחרצנים בשבת נתבטל תיכף בהמים (מ"ב ט"ז)	אסור לשתותו אם רק התכן ונתן עליהם מים והסחוטן בשבת חייב לכ"ע (מ"ב ט"ז)	דבהו לא היה היין זב מעליו ואינו דומה לענבים שנתרסקו (מ"ב ט"ז)
לחת הצמקים והיין לתוך משמרת או לתוך סודר מערב שבת להסתנן והולך בשבת	מותר לתת - ומותר לשתות מאותו יין בשבת אם מגיע המשמרת עד היין שבכלי (מ"ב ט"ז)	דמותר ליתן מערב שבת אע"פ שנעשה המלאכה בשבת - דכיון שמגיע המשמרת עד היין אז תיכף כשיצא היין נתבטל בהיין ואינו אסור משום דבר שיש לו מתירין כיון שאינו ניכר (מ"ב ט"ז)	אם הסודר או המשמרת אינו מגיע עד היין שבכלי אסור לשתותו בשבת (מ"ב ט"ז)	משום שהוא דבר שיש לו מתירין שהרי מקודם שנתערב היה בעין וניכר (מ"ב י"ד)

כל הזכויות שמורות
מסד לזכויות בל רשח
© מנהלת הספרייה

סימן ש"ב

דיני סחיטה בשבת - חלק ב'

האופן / הדין	מותר-פטור	הטעם	אסור-חייב	הטעם
לסחוט אשכול ענבים לתוך קדירה	מותר לסחוט אשכול ענבים לתוך קדירה שיש בה תבשיל כדי לתקן האוכל אפילו האשכול עומד למשקה (מ"ב ד' באה"ל דהוה)	דהוה לה משקה הבא לאוכל וכאוכל דמי, ומשום מפרק ביותים וענבים אינו כי אם בשצורך לסחיטת הפרי למשקה שאו חשוב פריקה שמפרק המשקה מן האוכל משא"כ בזה אין דרך פריקה דהוי כמפריד אוכל מאוכל (מ"ב י"ז)	אסור לסחוט למקום שאין בה תבשיל אפילו יש בו משקה וחייב יש גם בזה - אפילו דעתו ליתנו אח"כ לתבשיל - והמחמיר שלא לסחוט אפילו לאוכל תבוא עליו ברכה ור"ח גם אוסר בזה (מ"ב י"ז י"ח)	משום איסור סחיטה שחייב משום מפרק שהוא תולדה דדש - דבעינן שישחטנו לתוך התבשיל - כמו שכתב הרא"ש (מ"ב א' י"ז י"ח)
לסחוט אשכול ענבים לתוך קערה שיש בה תבשיל	מדברי כל הפוסקים הראשונים משמע דאין חילוק בין קדירה לקערה ולשאר כלי שיש בה תבשיל (באה"ל לתוך)	דהא דחילוק בגמרא בין קדירה לקערה הוא משום דסתם קדירה יש בה תבשיל וסתם קערה אין בה תבשיל (באה"ל לתוך)	מדברי רש"י משמע שקערה אסור (באה"ל לתוך)	דלא מוכחא מילתא דזימנן למשקין קבעי לה (באה"ל לתוך)
לסחוט בוטר דם ענבים שלא נתבשלו כל צרכן לתוך קדירה שיש בה תבשיל לאכלו לאחר זמן וה"ה שאר פירות שאינם ראויין לאבילה	יש מי שאומר דבוטר מותר לסחוט לתוך אוכל (ש"ע ה')	כהדין באשכול ענבים	הריבנו תם אוסר לסחוט בוטר - אפילו יש בני אדם שאוכלין אותו וראוי לאכילה ע"י הדחק (ש"ע ה' מ"ב י"ט באה"ל הוואיל)	הואיל ואינו ראוי לאכול וחשוב כבורר אוכל מתוך פסולת - דבטלה דעתן אצל כל אדם (רמ"א ה' מ"ב י"ט)
הנ"ל בבוסר לאכלו לאלתר אותו דבר שסוחט הבוסר לתוכו	להט"ז מותר לסחוט לתוך האוכל אם רוצה לאכול האוכל לאלתר - והמ"ב פסק דאם הבוסר ראוי לאכול על ידי הדחק אין למחות בהמקל כט"ז (מ"ב כ' באה"ל לאכול)	דמותר אוכל מתוך פסולת אם הוא לצורך אותו סעודה דהא משום סחיטה ליכא כיון שבא לתוך האוכל - דאז לא שייך כל כך דש מדאורייתא (מ"ב כ' באה"ל לאכול)	להמ"א אסור משום בורר לשיטת רבינו תם האוסר בבוסר - וכן מחמיר המ"ב (מ"ב כ' כ"א)	משום שהוא דרך ברירה דאי אפשר בענין אחר ואינו דומה לאוכל מתוך פסולת שאין דרך ברירה - כמו חולבת שהוא משום דש וברש אין נפימ בין לאלתר או לאחר זמן (מ"ב כ' באה"ל לאכול)
לסחוט לימוני"ש	מותר לסחוט אפילו למשקין אף שדרך לסחוט בחול - ואפילו הדרך לסחוט בחול לתוך מים שנתנו בהם צוקע"י לשתות לתענוג המנהג העולם להקל לעשות זה בשבת - ולסחוט על הצוקע"י או על אוכל בודאי מותר אפילו שהחיי אדם מפסק בזה ואין צריך לחוש להומרת ר"ח באשכול הענבים (ש"ע ו' מ"ב כ"ב שעה"צ כ"ז באה"ל לסחוט)	כיון שאין דרך לסחוט לצורך משקה רק לטבל בו אוכל הו"ל כשאר פירות - דאפשר דלא מיתער אלא כשדרך לשתות מי סחיטת הפרי גם בלא הערבות משקה אחר אינו כיון דהמנהג לסחוט מימיו לתוך משקה אחר ליתן בו טעם ואינו סחוט לבד מותר - דהוה משקה הבא לאוכל (מ"ב כ"ב)	צ"ע בזמן הזה דידוע שממלאין הביות למאות לשתות עם פאני"ש באיזה מקומות אם מותר לסחוט לתוך משקה (מ"ב כ"ב)	דאפשר דדמי לתותים ורמונים כיון שדרך לסחוט בפני עצמם (מ"ב כ"ב)
לסחוט כבשים ושלקות ששלקו קודם השבת ונשארו מימיהם בהם	מותר לסחוט ממשקה הצף עליהם והנבלע בהם כדי לתקן גופם לאכילה לבד ואין צריך למימיהם כמו שדרך לסחוט הירק שקורין שאלאטי"ן לאחר ששור אותן במים - ואם צריך למימיהם מותר לסחוט לתוך קדירה שיש בה אוכל (ש"ע ז' מ"ב כ"ד)	כיון שאינו מוכן בשביל המשקה אינו בכלל מלאכה ואינו בכלל מפרק כלל ואף דסוחט לתוך הקערה ואין המשקה הולך לאיבוד - דלא גרע מאשכול ענבים שמתור (מ"ב כ"ד כ"ז)	אם צריך למימיהם אסור לסחוט לתוך קדירה שאין בה אוכל - אבל פטור - (ולר"ח כל שהוא צריך למימיהם הי"ב טהא אפילו סחט לקדירה שיש בו אוכל והמחמיר כן תבא עליו ברכה אפילו אין הלכה כמותו) - בויתים וענבים אסור בכל גווני - אסור לסחוט לצורך מוצאי שבת בכל גווני (ש"ע ז' מ"ב כ"ד כ"ז כ"ט ל')	כיון שהיה עליו שם משקה מקודם שנבלע גרע משאר פירות דמותר לסחוט ושייך בו שם סחיטה - דס"ל דבר תורה אינו חייב אלא על סחיטת זיתים וענבים בלבד - (דס"ל אם צריך למימיהם חייב אפילו בכבשים ושלקות ואפילו כשסוחטו לתוך האוכל) - דרך העולם סוחטין אותן למימיהם (מ"ב כ"ד כ"ט ל')
לסחוט לאקשי"ן מושקן הנבלע בהן	מותר לכתחילה לסחוט אם משום שאין יכול לאכלו משום השומן הרבה שבהם (מ"ב כ"ה)	דאינו סוחטין רק לתקן לאכילה ולח"א מותר מטעם דשומן המפרישו היו גם כן אוכל והוי כמפריד אוכל מאוכל (מ"ב כ"ה)		
לסחוט דג לצירי	מותר לסחוט ציר היוצא מגוף הדג (מ"ב ל"א)	דדומה לסוחט שאר כל הפירות למימיהם דמותר (מ"ב ל"א)	אם נבלע בו ציר ממשקה דעלמא דינו כסוחט כבשים ושלקות למימיהם (ש"ע ח')	דדומה כסוחט שלקות למימיו דאסור (מ"ב ל"א)
לרסק (לשבור) שלג וברד	מותר לשבור התיכה ממנו אפילו אם יזובו קצת מים על ידי זה (מ"ב ל"ב)	דאינו מתכוון שיוזב מים ועוד שהמים הולך לאיבוד (מ"ב ל"ב)	אסור מדרבנן לשרשם לחתיכות דקות כדי שיוזבו מימיו (ש"ע ט' מ"ב ל"ג)	דדמי למלאכה שבורא המים הללו אינו גזירה שמא יסחוט פירות העומדים למשקין וי"א הטעם משום נולד (מ"ב ל"ג)
ליתן שלג וברד לתוך כוס משקה	מותר ליתן לתוך הכוס - ויש מתירין אפילו לרסק בידים בתוך הכוס (ש"ע ט' מ"ב ל"ד)	דאינו עובד מעשה שנימוח מאליו - כיון שנתערב בתוך הכוס ואינו בעין לא גזרו רבנן כלל (מ"ב ל"ד)	יש אוסרין לרסק בידים אפילו בתוך הכוס (מ"ב ל"ד)	משום דלא עבד מעשה לא גזרו רבנן ולא משום שאינו בעין (מ"ב ל"ד)
להניח שלג וברד בחמה או כנגד המדורה	להחמיר מותר לכתחילה וכ"ש שמותר להנות ממנה שנימוח (מ"ב ל"ה)	כמו שמותר לתוך הכוס והמחבר לא ס"ל הטעם משום נולד (מ"ב ל"ה) שעה"צ ל"ה)	למ"א בסי' ש"ח יש להחמיר אף שנימוח מאליו (מ"ב ל"ה)	משום נולד ואינו דומה לכוס כיון שניכר שאינו מעורב במים (מ"ב ל"ה)
לשבר קרח כדי ליטול מים מתחתיו	מותר לשבר קרח כדי ליטול מים מתחתיו ולצורך שבת יש להקל אפילו בקרח שעל הנהר או באר (ש"ע י' מ"ב ל"ז)	שהרי אינו בורא מים כלל ושביירת הקרח אינה מלאכה כלל ולא אסור ברסק אלא אם ערשה כדי שיוזבו מימיו (מ"ב ל"ז באה"ט י"ד)	למ"א אסור בקרח שעל הנהר או על הבאר (מ"ב ל"ז)	דס"ל כיון שמחובר לקרקע יש בו חשש בנין וסתירה (מ"ב ל"ז)
ליטול ידיו במים שיש בהם שלג או ברד	יש מקילין ליטול ידיו במים שיש בהם שלג או ברד - ולמ"א מותר אפילו לרסק בידיו - ואין להקל בזה (מ"ב ל"ז באה"ל יזהר)	ס"ל להנטילה מותר רק כשנטלין כן צריך להזהר שלא ירסק - כיון שנתערב במים לא גזרו - דדין זה העתיקו כמה ראשונים (מ"ב ל"ז באה"ל יזהר)	להמחבר צריך להזהר שלא יטול ידיו במים שיש בהם שלג או ברד כגון בימות החורף - ואם נטל בהם צריך להזהר שלא ידהקם בין ידיו (ש"ע י"א)	כדי שלא יבוא לידי ריסוק - שלא יתא מרסק (מ"ב ל"ז)
לשפשף ידיו במלח	מותר להשליך אפילו הרבה מלח במים עד שני שליש מלח ואחר מים וליטול ידיו מהם אחר שנימוחו (מ"ב ל"ח)	כמו שמותר ליתן שלג וברד לתוך הכוס - דאסור לעשות מי מלך עזין (מ"ב ל"ח)	יזהר שלא ישפשף ידיו במלח לבד (ש"ע י"ב)	דגם בזה יתהוה מים על ידי השיפשוף (מ"ב ל"ח)

כלל להזיע אלא שופכין שם החומץ וגם מינים אחרים לא דמי לעיבוד וכ"ש אם שופכין שם שמן תיכף שהשמן מחליש כח המלח, ובקצת מקומות עושיין ירק שקורין שלאטי"ן ומולחין הירק בפ"ע תחלה ומשהין אותו כך ומסננין המים שיוצאין ממנו ואח"כ מערבין אותו עם שמן זית וחומץ וזה איסור גמור. אסור לשפוך יין ושאר משקים לכלי שיש בו חומץ כדי שגם זה יהיה חומץ ואם עושה זאת כדי להחליש כח החומץ בלבד שרי לכו"ע. וליתן אוגערקעס חייך בתוך הכבושים שיתחמץ אסור לכו"ע.

האם מותר לטבול במלח אחת אחת? י"א שמותר לטבול כמה חתיכות צנן אחת לאחת לבדה ולהניחם יחד לפניו כדי לאכלם מיד זו אחר זו שלא יהיה אותם זמן ארוך אפילו באותה סעודה עצמה כגון מתחלת הסעודה עד סופה כדי שזיעו הרבה אבל אם הן משתחין שעה מועטת ומזיעין קצת אין בכך כלום, ויזהר שלא יהיו נוגעות זו בזו. והמנהג שלא להשהות כלל במלח אלא מטבל ואוכל במלח.

האם מותר למלוח ולהדיח בשר בשבת? אסור למלוח בשר מבושל או ביצה מבושלת להניחה, ואפילו דעתו לאכול כיומו אם הוא לצורך סעודה אחרת יש לזוהר בזה [והיינו כשהסעודה אחרת נמשך זמן רב אחר סעודה ראשונה] וי"א דאין לאסור רק אם בדעתו להניח לאחר שבת ובפרט אם העת חם והוא עושה כן כדי שלא יסריח בודאי יש להקל לצורך סעודה אחרת. בשר או דג חי אסור למולחו בשבת כדי שלא יסריח ואפילו במקום הפסד אסור ואפילו רוצה למלחו כדי לאכלו אחר מליחתו חי אסור אבל מותר להדיח הבשר כדי לאכלו אח"כ. ח"י. ומ"מ אסור להדיח הבשר שלא נמלח כשחל יום ג' להיות בשבת וכדי שלא יאסר אח"כ לבישול ואפילו ע"י א"י אסור להדיח דינכל לעלותו, ודוקא ביחיד בביתו אבל בקצב המוכר לאחרים יש הפסד בזה ויכול לעשות ע"י א"י וכן באוונות פטומות שיפסיד השומן אם יצלם מותר ע"י א"י אפי' יחיד בביתו. ואפי' בכשר בהמה יש להקל להדיח ע"י א"י ואם אי אפשר ע"י א"י מותר גם ע"י ישראל אך אם מונח הבשר בכלי טוב שירחץ ידיו עליו עד שיהיה שרוי הבשר במים.

האם מותר לדוך פלפלין בשבת? מותר לדוך פלפלין אפילו הרבה יחד ודוקא מה שצריך לו לאותה שבת והוא שידוכם בקתא של סכין ובקערה. אבל לא ידוך בקתא של סכינא במכתשת אף דשינה במה שדך בקתא של סכינא וה"ה דרך בקתא ע"ג שלחן או בשולי כלי ע"ג שלחן דהוי תרי שינויי אבל בכוכנא המיוחדת לכתישה אפי' ע"ג שלחן או בתוך הקערה אסור. ואם הוא שוחק פלפלין ושאר תבלין במכתשת כדרכו ואפי' גרגר אחד יש בו איסור דאורייתא משום טוחן. ודוקא בקתא דסכינא הוא דהתירו לדוך הפלפלין אבל לחתוך אותם בסכין דק דק אסור וה"ה לכל תבלין. מותר לשום הפלפלין תוך הכגד ולכתוש בסכין עליו.

האם מותר לכתות מלח בשבת? אין כותחין מלח במדוך של עץ וכ"ש במדוך של אבן ואפי' דעתו ליתן לאלתר המלח לתבשיל אבל מרסק הוא ביד של סכין ובעץ הפרור ואינו חושש וירסק בקערה או ע"ג שלחן אבל לא במדוך ומכתשת, וכ"ש דמותר לפרר המלח והפלפלין בידיו אבל לחתכו דק דק בחורפא דסכינא אסור. ודוקא מלח הגס אבל מלח שהיה דק מתחלה ונתבשל ונעשה פתיתין מותר לחתכו בסכין אפי' דק דק כמו שחתוך הפת ומ"מ במכתשת אף מלח זה אסור לכתוש, וצוקער"ג"כ דינו כמו מלח זה.

האם מותר לחתוך דבר הקשה לאכול? מותר לחתוך בשר מבושל או צלי דק דק בסכין אפי' דעתו להניחו לאחר זמן, ואפילו מי שאינו יכול ללעסו מחמת שהוא קשה וע"י חתיכתו מתקנו לאכילה ג"כ שרי לחתוכו. אבל אסור לחתוך דק דק בשר חי לפני העופות, ודוקא בחותך ומניח שיאכלו העופות לאחר שעה אבל בחותך לפנייהם שיאכלו מיד שרי. ויש מקילין בזה.

במה מותר לחתוך את הגבינה? אסור לגרוג הגבינה בשבת במורג חרוץ בעל פיות וה"ה בכלי אחר המיוחד לכך ואפי' לאכול מיד אסור אבל מותר לחתכו בסכין דק דק ואפי' קשה מאד שרי, וה"ה דמותר לחתכו בקרדום או במגירה שאף שהם כלים שמאלכתם לאיסור מותר לטלטלם לצורך גופם. דבר שאינו חפץ לאכול ולטעמו ולא להאכילו לחינק אסור ללעסו בשיניו כדי לשחקו.

האם מותר להסיר הפקק שסתמו בו החבית? חבית שפקקו בפקק של פשתן לסתום נבק שבדפנה שמוציאין בו היין יש מי שמתיר להסיר אותה בשבת או להחזירה אע"פ שא"א שלא יסחוט והוא שלא יהא תחתיו כלי, אבל אם היה תחתיו כלי שנוסף בה טיפת הנטיפה וכן אם היה הפקיקה בסתימת הנקב שלמעלה שהיין הנסחט יורד לתוך החבית אסור להדק או להסיר הפקיקה גם לשיטה זה, וי"א דכיון דפסיק רישא הוא אסור מדרבנן, וכ"ז הוא לענין שבת דבעינן שיהא מלאכת מחשבת אבל לענין שארי איסורי תורה פ"ד דלא ניהא ליה לכו"ע אסור ואיסורו הוא מן התורה, והעולם נוהגים היתר בדבר ומקילין אפילו ביש כלי תחתיה ויש לגמגם בה וטוב להנהיגם שלא יהא כלי תחת החבית בשעה שפוקקים הנקב ומ"מ צריך שיהיה ג"כ ברזא ארוכה. וכ"ז הוא בחבית של יין ושאר משקים אבל לא במים דאיסור סחיטתו הוא משום ליבוך ואסור בכל גווני וי"א דייך לכן דומה למים לענין כבוס ולא איירי כאן כ"א ביין אדום.

נשפך משקין על השלחן האיך מקנחין אותו? אם נשפך שכר ושאר משקה על המפה שעל השלחן והוא רוצה לגרור אותם בכף או בסכין כדי לנקות המפה יזהר שלא יגררם בכח כדי שלא יבוא לידי סחיטה ורק יסיר את המשקה הצף מלמעלה [ואם המשקים צבועים יזהר שלא יצטבע שאר מקומות המפה ע"י גרירתו] וכ"ש אם נשפך מים על המפה בודאי יזהר מאד בזה. הסוחט שער או עור פטור אבל אסור ולכן הטובל בשבת יזהר שלא יסחוט שערו לנגבם.

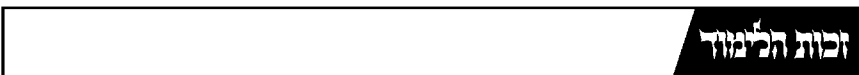
האם מותר לצבועות משקין? ליתן כרכום בתבשיל מותר ואין לחוש לו משום צובע דאין צביעה באוכלין. וכן מותר ליתן יין אדום בתוך יין לבן ואע"פ שמתאדם [ואפילו אם מכין לכתחלה לעשות מראה בהמאכל או בהמשקה אין להחמיר וי"א דנכון למנוע מזה] ומ"מ אין רשאי לעשות מראה ביי"ש ודבש שיקנו ממנו וכ"ש שלא להשים סממנים בצלוחית מים להעמיד בחלון נגד השמש.

באיזה דברים צריכין לזוהר משום צובע? י"א שהאוכל תותים או שאר פירות הצבועים צריך לזוהר שלא יגע בידיו צבועות כבגדיו או במפה משום צובע, ואע"ג דצובע פניו וידיו ליכא למיחש, ובבגד אדום כ"ש דאסור לקנחו ויש מקילין בכ"ז כיון שהוא דרך לכלוך ויש לסמוך עליהם היכא דאי אפשר לו לזוהר בזה. הצובע חוט שארכו ד"ט או דבר שאפשר לטוות ממנו חוט כזה חייב ודוקא צבע המתקיים אבל צבע שאינו מתקיים כלל כגון שהעביר סרק או ששר על גבי ברזל או נחשת וצבעו פטור. העושה עין צבע כגון שנתן קנקנתום לתוך מי עפצא שנעשה הכל שחור או שנתן איסטיס לתוך מי כרכום שנעשה הכל ריזק חייב וי"א שאינו חייב משום צובע אלא כשצובע בהצבע דבר אחר שע"י זה נגמר מלאכת הצבע אבל צביעת מים שהוא עין הצבע לא. ונתינת דיו וסממנים לתוך המים אסור משום לש.

האיך עושיין מי מלח בשבת? אין עושיין מי מלח [וה"ה אם נותן יין וחומץ ושאר משקין במלח] הרבה ביחד לתת לתוך הכבשים, ודוקא אם כונתו לתת לתוך הכבשים אבל אם אין כונתו לזה אפילו הרבה מותר ויש אוסרין. ואפילו אם נותן שמן לתוך מי המלח להטעים ג"כ אסור. ואם נותן שמן להמים קודם שנותן המלח לתוכו או בהמלח קודם שנותן המים לתוכו יש מקילין בזה. אבל יכול לעשות ממנו מעט לתת לתוך התבשיל או לטבול בהן פתו ואם נתן לתוכו שני שלישי מלח אסור לעשות ממנו אפילו מעט. וכן מותר לשפוך על נתחי עוף ורג צלוי ובין אם הוא עושה לצורך סעודה זו או לצורך אחרת אבל אסור לעשות לצורך חול. מותר להוסיף חומץ במוריים אחר שכבר נתיבשה.

איזה דברים אסור למולחן בשבת? אסור למלוח חתיכות צנן וה"ה כל דבר שצריך מליחה כגון בצלים ושומים ואוגערקעס חייך ד' או ה' ביחד מפני שנראה ככובש כבשים והכובש אסור מפני שהוא כמבשל [דבר שאין דרכו לכבוש שרין] אלא מטבל כל אחת לבדה ואוכלה תיכף ולא דוקא תיכף ממש אלא שעה מועטת שזיעה קצת לא הרבה. והרבה אסור אפילו דעתו לאכלם תיכף ולא להשהותם במלחם עד שיצא מרירותם מזיעה כדרכם ג"כ אסור. ואם משהה אותם במלחם עד שיזועו כדרכם אפילו מולח או מטבל חתיכת צנן חזא אסור. ומנהגנו שחותכין בשבת צנן דק דק ונותנין אותו בקערה ומולחין אותו ושופכין עליו חומץ ואוכלין אותו כיון דאין מניחין אותו

כמה איסורים יכולין לעבור בעשיית המאכל ביצים ובצלים בשבת והאיך נכון לעשותם?
(עי' גם בדרך דלה"ץ) **הגב בענינו...**

כל החיות שמוותה
ואסור להניחם מלי רשות
© מהמלח ומשגל

מי רגלים בחול ואפר וכשיתן מעט יהיה מתערב במי רגלים והוי כמו לישה ומנתינת מים חיים ולכן יתן הרבה אפר וחול ואז לא ניכר כלל הלישה.

באיזה אופן מותר לתת משקין לתוך אוכל בשבת? שחלים שדכו מערב שבת למחר נותן יין וחומץ ולא יטרוף בכח אלא מערב. וכן שום שדכו מע"ש למחר נותן פול וגריסיני ולא יטרוף אלא מערב. וי"א דלא יערב בכף אלא ביד או שינענע הכלי עצמו, ודוקא כשנותן המשקה בשבת אבל אם נתן המשקה מע"ש מותר לערב בכף מעט מעט אף לדעה זו, וי"א דהא דשרי לערב משקה בחדל דוקא שנתנו מבעוד יום אך שיעשה בשינוי דהיינו בקלי שיגבל מעט מעט ובאלו הדברים שלא יטרוף בכח או שיערב ביד אבל בשבת אסור לתת משקה בחדל או בשום הכתושים משום לש, ואם נתן קצת משקה מע"ש מותר להוסיף בשבת לכו"ע אבל במעט טיפין לא, ודוקא בלילה עבה אבל בלילה רכה לא שייך בזה לישה ומ"מ צריך שיעשה השינוי שיתן האוכל תחלה ואח"כ המשקה ובכל זה אין חילוק בין לאותה סעודה או לסעודה אחרת. ואם נותן האוכל תחלה ואח"כ החומץ או היין ומערבו באצבעו שרי וכן נוהגין להתיר ע"י שינוי בחדל ושום וה"ה בשאר מיני טיבול כשעושיין אותן דק דק ומערבין אותן ביחד, ומקום שדרכו לעשות כך בחול יתן בשבת החומץ תחלה ואח"כ האוכל.

האיך עושיין השינוי בשפיכת המשקין? אם שכח לשפוך חומץ בע"ש לתוך הקריין צריך שיעשה בשבת בלילה רכה ונותן החומץ ואח"כ הקריין שלא כדרך שעושיין בחול ויאחזו בכלי עצמו וינענע אותו, וביק הנקרא שלאטיין אין לדקדק בכל זה כיון שאין חותכין אותו דק דק אבל מה שחותכין צנון וקשוואין דק דק ושופכין חומץ או שאר דבר לח לתוכן ומערבין אותן ביחד צריכין לזוהר שלא לערב בכף בכח או ינענע בכלי עצמו וטוב להחמיר ג"כ שיתן החומץ ואח"כ המאכל. וכשחל פסח בשבת ושכח מבעוד יום ליתן המשקה לתוך החרוסת לדעה קמיתא מותר ליתן המשקה בשבת ולא יטרוף בכף אלא באצבע ולהי"א גם זה אסור אם לא שיעשה אותה ג"כ רכה. אסור לטרוף ביצים בקערה מפני מראית העין שנראה כמי שרוצה לבשלם בקדרה ואם היו טרופות מע"ש אפשר דיש להקל ליתנם לתוך בארש"ט בכלי שני לגוון ואם היה הבארש"ט מחומץ הרבה יש להחמיר גם בזה משום בשול.

איזה משקאות מותר לטרוף בשבת? מותר לעשות יינומלין לערבן ולאכלן כמות שהן אבל לטרוף אותן יפה ולסננן אסור, ואין עושיין אלונתית שהוא לרפואה ואפי' היה עשוי מע"ש אסור לשתותו. י"א דאסור לתת קידה לתוך חומץ לעשות טיבול וכן לעשות ביצים קשים עם פיטרזילין בחומץ ויש מקילין וכ"ז במרובה אבל במעט שרי לכו"ע.

האם מותר לגמור שחיקת האוכל בשבת? שום ובוטר ומלילות שריסקן מערב שבת אם מחוסרים דיכה אסור לגמור דיכתן בשבת ואם אין מחוסרים אלא שחיקת מותר לגמור בשבת. לפיכך מותר לגמור שחיקת הריפות בעץ פרוו בקדירה בשבת אחר שמורדין אותה מעל האש ומ"מ יש לזוהר שלא לטרוף בכח, ובעודה על האש י"א דיש בזה משום מגיס.

האם מותר להחליק האוכל בשבת? מותר להחליק האוכל בשבת ולא הוי בזה משום ממהק הואיל ואפשר לאכלו בלא זה ומ"מ המחמיר במאכל של תפוחים וכדומה שדרכו בכך תע"ב, ולמרח תפוחים מבושלים על הלחם וה"ה שומן וחמאה שרי, ואם אפשר לאכול בלא זה אסור דיש עיבוד באוכלין מדרבנן וה"ה דיש בהם ממהק מדרבנן ואפי' לאותה סעודה אסור. אסור לקלוף שומים ובצלים כשקולף להניח אבל לאכול אלאחר שרי, וה"ה תפוחים ואגוזים ושקדים וכיוצא בזה, ואם פותח פלוימין וזורק הגרעינים הקשים להניח לאחר זמן הוי בורר ובתפוחים אסור אבל מיד לפה שרי ליתן ואפשר אף לאותה סעודה.

האם מותר להתוך מאכלים דק דק בשבת? המחתך הירק תלוש אפי' שראוי לאכלן חייך דק דק חייב משום טוחן וה"ה דאסור להתוך גרוגרות וחרובים לפני זקנים שאין יכולין ללעסו אם לא יחתכו דק דק. ודוקא פירות וכדומה לזה אסור אבל מותר לפרר לחם לפני התרנגולים אפי' להכין להם שיאכלו לאחר זמן. ולפרר תפוחי אדמה וירקות לפנייהם דק דק אסור אלא א"כ נוהר שיהיה דבר זה סמוך לאכילתם ממש ומ"מ טוב ונכון לזוהר שלא יחתוך דק דק אלא חתיכות גדולות קצת ובפרט לפני בהמה בודאי יש לזוהר בזה דאין לטרוח בדבר שראוי לאכול בלא זה. וכל זה לא מייירי אלא בחותך ומניח אבל אם לאכלו מיד הכל שרי, וה"ה דאחד יכול להתוך לצורך אחרים והם יאכלו מיד, וה"ה אם מכין הירק דק דק לפני התרנגולין שיאכלו מיד ג"כ שרי, ויש מפקפקין על זה ונכון להתנהג שאף מי שמכוין לאכול מיד ג"כ יזוהר להתוך לחתיכות גדולות קצת ומ"מ הנוהגין להתוך הבצלים והצנון דק דק אין למחות בידם דיש להם על מי שיסמוכו ועכ"פ אסור לעשות עד יציאת בהכ"נ דבעינן סמוך לסעודה ממש. והחותכים הבצלים והצנון דק דק שעה או שתיים קודם הסעודה חייב חטאת והבצלים אסורים באכילה. וכל ההיתר רמיד הוא כשחותכו בסכין אבל כשחותכו בכלי המיוחד לכך אסור בכל גוונא כשחותכו דק דק, ויש לזוהר במה שנוהגין להתוך בצלים דק דק עם דג מלוח וכיוצא שלא יחתכם בכלי רק בסכין בעלמא.

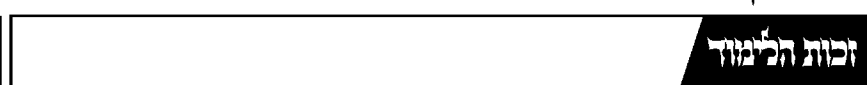
באיזה דברים חייב משום טוחן ומחתך? המפרר חתיכת עץ שנרקב ועושה ממנו פולווער וכן המפרר צרור עפר חייב משום טוחן. וכן הנוטר עצים ליהנות בנסורת שלהן או השף לשון של מתכת חייב משישוף בכל שהוא. והמחתך עצים דק ועושה אותן קטנים אם דקדק מהן כדי לבשל כגרוגרת מביצה חייב. ואם הוא חותך לחתיכות גדולות והוא מקפיד על המדה לחתכה ככוונה בזה המקום כדרך שנוהגין חוטבי עצים חייב משום מלאכת מחתך.

האם מותר לרדות חלות ודבש מהתנור? אסור לרדות חלות דבש מהכורת אפי' לא ירצה לברור הדבש מן השעוה אלא יקח החלות עצמם מן הכורת מפני שדומה לתולש. ודוקא אם דבוקין בכורת אבל אם נתלשו מבעוד יום או שנתרסקו מבעוד יום ועדיין הם מחוברים בכורת אלא שהדבש זב מהם בשבת ע"י ריסוקן מותר לרדותו בשבת, אבל מ"מ אסור לרסקן ולהוציא הדבש מן השעוה ואפי' יצא הדבש מעצמו אסור עד לערב. אבל אסור לרדות החלות גופא כיון שעדיין מחוברים הם בכורת.

באיזה אופן מותר לגבל בשבת? אין מגבלין קמח קלי הרבה שמא יבא ללוש קמח שאינו קלי ואז אפי' מעט מעט אסור. אבל קלי מותר לגבל מעט מעט בין אם עושה בלילה רכה או קשה ושיעורא דמעט מעט אפי' יש בו כשיעור גרוגרת, וי"א דאסור לגבל אפי' מעט מעט אא"כ נתן על הקמח מים מבעוד יום. אבל תבואה שלא הביאה שליש שקלו אותה ואח"כ טחנו אותה טחינה גסה מותר לגבל ממנה בחומץ וכיוצא בו הרבה בבת אחת והוא שיהיה רך אבל קשה אסור הרבה מפני שנראה כלש אבל מעט מעט מותר. ואפי' בוך צריך לשנות. ואסור לערוב בשבת של פסח קמח שעושיין מטחינת מצה אפויה ליתן בין או במי דבש דבקמח זה אין ידוע מה נותן תחלה בחול כדי לירע מה הוא השינוי ע"כ אסור אם עושה הרבה וי"א דאם אין ידוע יעשה שינוי שיתן המאכל תחלה ואח"כ המשקה, וטוב להחמיר שלא לערב בכף רק מנענע הכלי עד שיתערב, וכ"ז אם עושה הרבה אבל אם עושה מעט מעט מותר אפי' בעבה, ובלי שינוי י"א דאסור בעבה בכל גווי.

האם מותר להשתין או לרוק על עפר בשבת? אסור להשתין על טיט משום גיבול וה"ה בעפר תיחוח ובחול, וכלי שרוקק בו או רוחץ בו פיו בשבת ותחתיו יש חול הדק או גס יש מתירין במקום הצורך ואפי' להשתין על טיט ויש לסמוך ע"ז במקום שהטיט אינו שלו דאז בודאי לא ניחא ליה בלישתה. כשמכסה

הגב בענינו... שכח לעשות ער"פ המי מ"ח והחרוסת ולגרור המרור ולבדוק השאלאמ"ן האיך יעשם ביו"מ? (ע"י גם בדף העבר)

גורל שרי ואפילו אם הם שכנים ולא בני חבורה אחת, אבל ליתן מנה גדולה כנגד מנה קטנה ולהטיל גורל עליהם אפילו בבני ביתו ובחול אסור משום קוביא. וי"א דעם בניו ובניו ביתו מותר להטיל גורל אפי' על מנה גדולה כנגד מנה קטנה מפני שאין מקפידים, ואם בניו חולקים משל עצמם אסור מנה גדולה נגד מנה קטנה. ואסור להטיל גורל בשבת אפילו ע"י א"י אם הוא לחלק איזה דבר ואסור אפילו במקום דאתי לאינצוויי, ואפילו אם הוא דבר מצוה ולא הוא מצי למעבד מאתמול ג"כ אסור בשבת וביו"ט שרי באופן זה, אבל להטיל גורל מי יאמר קדיש או מי שיעלה לתורה שרי, ואינו מותר רק להטיל גורל מתוך הספר אבל להטיל גורל ע"י פתקאות שנכתבו מע"ש אסור.

האם מותר לקנות בשבת ולומר שימדדנו למחר? מותר לומר לחבירו מלא לי כלי זה ולמחר נמדוד אותו משום שהוא לצורך שבת התירו אבל לא יאמר תן לי מדה פלוני או חציה או רביעית אבל מותר לומר מלא לי כלי זה עד השנתות, ואפילו אין קונה ממנו כלל אלא שואל ממנו ואומר השאילני מדה פלונית ג"כ אסור.

האם מותר להזכיר שם דמים ושם מדה וסכום מנין בשבת? מותר לומר לחנוני תן לי ד' ביצים וה' רמונים [דוקא חנוני ישראל אבל אינו יהודי אסור ליקח ממנו ביצים ורמונים דשמא מוקצה הם] ובלבד שלא יזכיר לו שם דמים כגון שאומר תן לי בעד כך וכך פשוטים וכ"ש שלא יזכיר לו סכום דמים שעושה עמו חשבון הכולל גם ממה שנתחייב לו מכבר, ולא שם מדה שמזכיר לו תן לי מדה פלונית וכ"ש סכום מדה דהיינו שעושה עמו חשבון הכולל מכמה מדות שלקח ממנו מכבר, ולא סכום מנין לומר הרי שיש לך בידי חמשים אגוזים תן לי חמשים אחרים והרי יש לך בידי מאה אבל מנין בעלמא שרי. וי"א דגם בדמים אינו אסור אלא ככה"ג שאומר תן לי בכך וכך דמים ויהיה לך בידי כך וכך אבל בלאו הכי שרי. וכן בסכום מדה דוקא סכום מדה שעושה עמו חשבון הכולל גם ממדותיו שנתחייב לו מכבר אבל שם מדה בעלמא מותר למדכר, ורק להזכיר שם מדה היינו בדבר שאין העולם רגילים למדוד אותו במדה אז אסור, וזה הקולא הוא רק ללוקח שאינו עובר אסור במה שמזכיר שם מדה, והיתר למוכר שיהיה מותר למדוד וליתנו בכליו של לוקח הוא שיוסיף או ימעט מעט.

למעשה כאיזה דעה אנו נוהגין? אע"ג שיש מחמירין כבר פשט המנהג במדינות אלו להקל, וי"א שיש ליהזר מדינא שלא להזכיר שם דמים וכ"ש שם מדה ככל גוונא וכדעת המחבר ומ"מ אין למחות ביד הנהגה להקל דיש לו ע"מ לסמוך אבל ראוי ונכון מאד להחמיר בדבר שלא להזכיר שם מדה או דמים ובפרט שיכול לעשות בהיתר שיכול לומר מלא לי כלי זה ולמחר נמדוד אותו ובדבר ששייך בו מנין יוכל לומר דרך מנין תן לי כך וכך ולא יזכיר שם דמים כלל ולא יבואו לחשבון עד למחר.

איזה סימן מותר לעשות בשבת לזכור שאחד חייב לו מעות? מה שנוהגין שכותבין מע"ש פלוני הניח כך וכך מעות ופלוני כך וכך ולמחר בשבת כשנותן היין לוקח המוכר מחט ועושה נקבים בנייר כמנין היין שלוקח אסור לעשות כן, גם עשיית הנקבים בנייר ג"כ אין נכון לכתחלה וה"ה דאסור לכתוב בפתקאות מע"ש סכום מעות ולמחר בשבת כשלוקח היין מניח המוכר את הפתקא במקום ששם האיש כתוב אצלו מכבר דאסור לקרות בפתקאות הללו, ולכן נהגו ליתן גרעין או שאר דבר על שם האיש לסימן וגבאי צדקה אפשר דמותרין בפתקאות ליתן על שם האיש לזכרון ומ"מ טוב להחמיר היכא דאפשר בגרעין וכיוצא בזה.

ביצה שנולדה בשבת מה דינה? ביצה שנולדה בשבת אסור אפי' לטלטלה ואפי' נתערבה באלף כולן אסורות, וכן אם הוא ספק אם נולדה בשבת או מקודם ג"כ אסור, אך אם השכים קודם עמוד השחר ומצא הביצה מונחת בהקינה של תרנגולת מותרת לטלטלה ולאכלה. ויכול לכוף עליה כלי שלא תשבר ובלבד שלא יגע בהכלי וכ"ש בנגיעה בידי.

פירות שנשרו בשבת מה דינם? פירות שנשרו מן האילן בשבת ואפילו אם ספק שמא נשרו בשבת אסורים בו ביום ולערב מותרים מיד. ואפילו אם כונתו למצוה להפקיר אותן לעניים שיאכלו אותן בשני בצורת ג"כ אסור. וה"ה זרעים וירקות הנמצאים בגינות אסור לאכלן ואף לטלטלן שמא נשרו היום. ואפילו אם יודע שנשרו בע"ש אינו מותר רק ללקט אחד אחד ולאכלו אבל לאסוף כמה פירות ביחד אסור.

באיזה אופן מותר לעשות או ליטול קיסם לחצוץ בו שיניו? אוכלי בהמה אפילו אין עומד בשבילם כגון עצים רכים שראוי להם לאכילה אין בהם משום תיקון כלי ומותר אף בטלטול, לפיכך מותר לקטום אפילו בסכין קש או תבן ולחצוץ בו שיניו אפילו הוא מקפיד על המדה, וי"א דדוקא כגון זה שעושה ממנו כלי בתחלה לא שייך תיקון כלי אבל אם מתקן כלי העשוי כבר בדבר אוכל כגון שיש נקב בכלי ונוטל חתיכת לפת וחותכו לפי מדת הנקב שייך בזה תקון כלי. אבל קיסם שאינו אוכל בהמה אפילו ליטלו סתם כדי לחצוץ בו שיניו בלי קטימה אסור, וכ"ש אם ירצה לקטמו כדי לחצות בו שיניו דאסור מדרבנן, ודוקא אם יקטמנו ביד אבל אם יקטמנו בכלי כדי לחצות בו שיניו או לפתוח בו הדלת אז היא מלאכה גמורה שמשוהו כלי עי"ז וחייב. ואם הזמינו חבירו לסעודה בשבת ולא היה אפשר לו להכין שום דבר מאתמול לחצות בו שיניו מותר לו לטלטל קיסם לחצות בו שיניו אם אין לו ד"א אך במקום שאין נחשב לו זה לגנאי אסור.

האם מותר לקטום או למלול עצי בשמים בשבת? מותר לטלטל עצי בשמים להריח בהם ולהניף בהם אפי' לכריא וקוטמו ומוללו להריח בו אחד קשים ואחד רכים ואפילו קשים שאינם ראויים כלל למאכל בהמה, והא דמותר לקטום בקשים הוא דוקא ביד אבל לא בכלי אף דהוא קוטם רק כדי להריח ואינו מכויין כלל לעשותה כלי ולכך אסור לקטום ההרס בסכין, ואפילו ביד אינו מותר לקטום בקשיץ רק להריח אבל לחצוץ בו שיניו אסור לכו"ע. ודוקא בכ"ז שהוא רק להוסיף ריח ע"י המלילה והקטימה אבל אסור להוליד ריח כגון להניח בשמים בבגד וכדומה כדי שיהיה הבגד מריח אסור.

על איזה מלאכות חייב משום מחתך? המחתך עור או כל דבר שאדם מחתך ומקפיד על מדתו בין עץ או מתכת או אפילו נוצות של עוף כיון שמקפיד על מדת ארכו ורחבו וחותר בכונה חייב אבל החותר דרך הפסד או בלא כונה למדתו אלא כמתעסק או כמשחק פטור. אין מלאכת מחתך שייך באוכלין. אם מלאכת מחתך הוא דוקא בכלי או אפילו ביד תלוי בכל דבר לפני ענינו דדבר שדרכו לחתכו דוקא בכלי אין חייב כ"א בכלי ודבר שדרכו להפרידו ביד חייב ג"כ אפילו ביד ואיסור דרבנן יש בכל גווני. החותר קיסם בסכין לחצות בו שיניו חייב בזה משום תקון כלי לדעת הרא"ש ולדעת הרמב"ם משום מחתך ואפשר דחייב לדידיה שנים.

האם מותר להטיל גורל בשבת? המחלק לבני ביתו מנות בשבת יכול להטיל גורל והוא שיהיו החלקים שוים אבל עם אחרים אסור, ולחלק בלי

האם נכון שבעת שנודרים במי שבירך מצייניו על סכום מעות הנכתב על פתקא שכתוב שם שמו של הנודר?
הגב בענינו...
Sponsored By: DollarPhone
זכות הלימוד

הלכתא דיומא
כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיק מלי רשות
© מהדורת התשס"ג
ללימוד שלחן ערוך א"ח
עם משנה ברורה

בו שתי וערב אלא כשהיו המים נתונים עליו מבעוד יום ואפ"ה אסור לגבל למחר להדיא, ונהגין להחמיר כסברת בעל התרומה ובשעת הרחק יש להחיר ע"י א"י שהא"י יתן המים בשבת ויגבל ע"י שינוי הנ"ל. ואם המים היו רותחין אסור אפי' ע"י א"י לערות מכלי ראשון משום מבשל אלא יערה הא"י מתחלה המים לכלי שני ואח"כ ישפוך המים על המורסן. ומורסן הוא קליפת התבואה הנשאת בנפה כשמנפין את הקמה, ולענין מוץ הנושרת בעת הדישה יש ליוזר שלא ליתן המים בעצמו בשבת דחייב משום לש.

האם מותר לחתוך דלעת לפני בהמה בשבת? מחתכין דלועין לפני בהמה והוא שנתלשו מאתמול דאלו נתלשו היום אסור אפילו לטלטלן משום מוקצה. ודוקא כשהם קשים שאינם ראויים לאכול בלא חיתוך מותר לחתוך אבל כשהם רכים הוי בכלל מטרח באוכלים ואסור. ואפילו קשים לא יחתכם דק דק משום טוהן, ואיסור טחינה לא שייך רק אם דעתו להאכילם לאחר זמן אבל מה שדעתו להאכילם הדלועים והירקות וכח"ג לפני הבהמה והעופות בפ"א לא נחשב טחינה.

האם מותר לחתוך נבילה לפני בהמה ועוף בשבת? מחתכין נבילה לפני הכלבים אפי' נתנבלה היום בין שהיתה מסוכנת בין שהיתה בריאה, ויש מסתפקין בבריאה דלא היתה דעתו כלל מבע"י שתמות ויאכיל ממנה לכלבים דיהיה אסור בטלטול לכו"ע משום מוקצה, והני מילי בנבילה הקשה שאי אפשר להם לאכלה בלא חתיכה ואפילו אם איננה קשה לגמרי שראוי להם לאכילה ע"י הדחק, וה"ה כשהיא רכה אך שהכלבים הם קטנים דכל נבלה קשה להם, אבל אם היתה ראויה להם בלא חתיכה לא. ואסור לחתוך דק דק לפני עופות אע"ג דאין יכולין לאכול כ"א כשחתוך דק דק משום חשש טחינה, ודוקא בכשר חי כשר אבל בשר נבלה מותר אפילו דק דק, ודוקא כשחתוך להאכיל לאח"ז אבל כל מה שדעתו להאכיל בפ"א שרי.

האם מותר לחתוך שחת לפני בהמה בשבת? אין חותכין שחת וחרוכין אפילו חתיכות גדולות לפני הבהמה בין דקה בין גסה משום דבלא חיתוך נמי חזי לאכילה, ודוקא ברכין אבל בחרוכין קשין שאינם ראויים בלתי חיתוך מותר, וכ"ז בחתיכות גדולות קצת אבל דקות אסור משום טחינה אם מחתך להאכילם לאחר זמן.

האם מותר להמראות תרנגלים בשבת? אין מאמירים את העגלים אבל מלעיטין איזו המראה למקום שאינה יכולה להחזיר הלעטה למקום שהיא יכולה להחזיר, וכל שאינו מרכיץ את הבהמה אין יכול לתחוב כ"כ בעומק ומקום שיכול להחזיר הוא. והא שמתיירין למקום שיכולין להחזיר היינו דוקא אם הוא זהיר אז שלא לטלטלה דכל בע"ח הם מוקצים. ודין תרנגולים ואווזים כדון עגלים שאסור לתחוב בגורם המאכל עד שלא יהיו יכולין להחזירו. ואווזות שמפטמים אותם והורגלו בחול לאכול ע"י המראה ואין אוכלין בענין אחר מותר לומר לעו"ג להמרותן משום צער בע"ח אך לא ימרה אותן כ"א פ"א ביום אף שרגילין לאכול כ"פ ביום, ואי ליכא א"י שרי ההמראה ע"י ישראל וטוב לעשות ע"י קטן, ויש מחמירין שלא להמרות ע"י ישראל.

לאיזה בעלי חיים מותר ליתן מזונות בשבת? אין נותנין מים ולא מזונות לפני דבורים ולא לפני יוני שוכך ויוני עליה ולא לפני חזיר אפילו הם שלו דאין מזונותיהן עליו, ואם נפל לו חזיר בפרעון חוב שומתו להשהותן עד שימצא למכרן בשוין מותר ליתן להם מזונות, אבל נותנין לפני אווזין ותרנגולים ויוני ביותות וכן לפני כלב שמזונותיו עליך ואפילו כלב שאינו מגדלו בביתו, ולפני כלב רע אסור כמו לפני חזיר. יש נוהגין ליתן חטים לפני עופות בשבת שירה ואינו נכון שהרי אין מזונותן עליך.

האם מותר ליתן לפני בהמה השיריים של חבירו? נוטלים מאכל מלפני חמור ונותנים לפני שור אבל אין נוטלים מלפני שור ליתן לפני חמור מפני שנמאס בריירי השור ואינו ראוי עוד לחמור, ודוקא לחמור שאינו מינו הוא קץ במאכלו מפני הרייר אבל לפני שור אחר מותר. ויש מחמירין ג"כ בשאר מיני בהמות ליקח מלפני א' וליתן לפני אחרת שאינה מינה, ואין למחות ביד הנוהגין היתר דיש להם על מי לסמוך אם לא במינים הידועים שמאכלם נמאס בריירין היוצאין מפיהם.

באיזה אופן מותר לשאת משא בשבת? המביא כדי יין ממקום למקום לא יביאם בסל ובקופה כדרך חול אלא יביאם לפניו בידו או על כתפו אחד או שנים וכן כל כיוצא בזה ישנה מדרך חול אפי' אין בשינוי קלות במשא. וי"א דלמעט בהילוך עדיף ויותר טוב להביאם בסל ובקופה בפעם א' מלהביאם כל אחת ואחת בפני עצמה, וכ"ז במקום שאין רואין אבל כשנושא אותם דרך מבו המעורבת דשיכחי בה רבים למעט כמשא עדיף.

האם מותר להדיח כלים בשבת? מדיחים כלים לצורך היום אפילו עשר כוסות וא"צ אלא לאחת ראשי להדיח כולן וה"ה שמציעין י' מטות, ודוקא שנשאר לו עדיין סעודה לאכול ואפי' בליל שבת מותר להדיח לצורך מחר או לצורך סעודה ג' אבל לאחר סעודה שלישית אין מדיחין, ואם יודע שלא יצטרך עוד לאלו הכלים אסור להדיחן ואם יודע שיצטרך להן כגון שרוצה לאכול עוד פ"א אפילו לאחר סעודה ג' ג"כ מותר, וכלי שתייה מדיחין כל היום שכל היום ראוי לשתייה, ואם ברור לו שלא ישתה עוד שוב אסור להדיח הכוס.

באיזה אופן מותר לטבול כלים בשבת? מותר להטביל כלי חדש ואפילו כלי מתכת הנקח מן הא"י הטעון טבילה אפילו היה לו הכלי קודם שבת ויו"ט ויש אוסרים אפילו בכלי זכוכית ואפילו הוא לצורך שבת אפילו הגיע לו הכלי בשבת שנתן לו הא"י כמתנה. וירא שמים יצא את כולם ויתן הכלי לא"י כמתנה ויחזור וישאלנו ממנו ואין צריך טבילה, ומ"מ לאחר השבת צריך להטבילו ומ"מ יטבילנו בלי ברכה או יטביל כלי אחר עמו ויברך על שניהם. ואם הוא כלי שראוי למלאות בו מים ימלאנו מים מן המקוה ועלתה לו טבילה ואינו מברך, ודוקא אם אין לו כלי אחר לצורך שבת דאל"ה אסור מפני שמפסיד הברכה בידיים. ומ"מ אם עבר וטבל אפשר דמותר להשתמש בו. ואם יש לו ספק על הכלי אם היא צריכה טבילה יש לסמוך על המתירין ולהטבילה לכתחלה כשא"א לו לעשות בנקל העצות הנ"ל.

האם מותר לטבול או להדיח איסור בשבת? כוס ששתה בו א"י יין מותר להדיחו לדברי הכל אף שבלא הדחה אסור להשתמש בו, ואם יודע שלא ישתמש בו היום אסור להדיחו ואפ"ה מותר לטלטל הכוס אף בלא הדחה ואפילו יש בכוס פרורי פת ששרה בו הא"י בהיין. אין לטבול איסור בשבת ונפק"מ ביבש ביבש שנתערב חד בתרי דבחול יכול להוסיף עליו עד ששים כדי לטבול אח"כ ובשבת ויו"ט אסור והיכא דמקלי קלי איסורא שרי. ומותר לשער ששים אפילו נתערב בע"ש ולא נודע לו עד שבת. ודוקא לשער בדת ובמראה עיניו הא למדור לא. יבש ביבש שנתערב חד בתרי מותר להשליך אחר מהן להחיר האחרים. סכין טריפה אם רוצה לחתוך בו לחם וכדומה בצונן רבעי שפשוף היטב ולא סגי בהדחה בעלמא אין לעשות זה בשבת.

במה מותר להדיח הכלים בשבת? מותר לשפשף הכלים בכל דבר ואפילו בנתר וחול כשייחד להם מקום מבעוד יום שאינו מוקצה [ודוקא כשהיה החול מגובל במים מע"ש או שלוקח עתה החול בלי תערובות מים או להיפך כשנותן הרבה מים שלא יתרבק כלל החול אחר להבירו דאל"ה יש בזה משום חשש לישא, ויוכל ליקח החול בידיים ורטובותן], חוץ מכלי כסף בגרתקן שהוא שמורי יין כשנתייבשו ונתקשו מפני שהוא ממהק לכלי כסף שהוא רך, ושאר כלים אפילו בגרתקן נמי שרי. ויש אוסרין לשטוף את הזכוכית בשבולת שועל להצהירו. ואסור להשחין הסכין בשבת אף שלא בריחיים רק בעץ דרומה לממחק. אין חופפין כלים במלח, ודוקא לחוף אסור אבל מותר ליתן המלח להמים שמדיח בהם כלים ואלע"ג דנמחה ממילא.

האם מותר לערב מים ומורסן בשבת? אין גובלין מורסן לבהמה ואין חילוק בין אם מגבל הרבה או מעט מעט אבל נותנים בו מים ומעביר בו תרודו או מקל שתי וערב כיוון שאינו ממרס בידו ולא מסכב התרודו או המקל מותר אבל אם ממרס או מסכב בהתרודו נראה כלש [ולדעה זו ליתן מים לתוך הקמה באופן זה להרמב"ם אסור ולשאריו פוסקים מותר], ומותר לערב המורסן כדרבו בכלי אחד ומחלק אותו בכלים הרבה ונותן לפני כל בהמה ובהמה ומערב בכלי אחד אפי' כור ואפי' כורים, והוא ששיעור זה צריך לו לחלק לפנייהם באותו יום השבת דאל"ה אסור לטרוח טרחא ולא צריכא. ויש אוסרים ליתן מים על גבי מורסן וכ"ש ע"ג קמה בשבת ולא אמרו שמוליך

דפי ציונים וטיבלאות

משנה ברורה
מן סימן שכג סעיף ה
עד סימן שכה סעיף א

ט"ז סיון

■ מוזכר שינה אחת ■

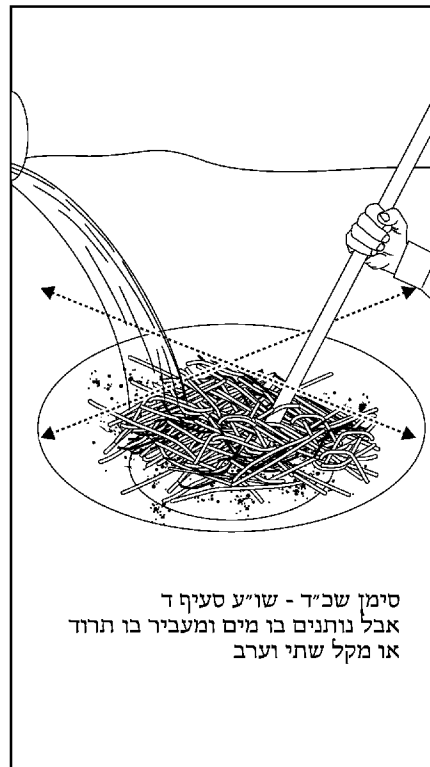
1 800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

סימן שכ"ד - שו"ע סעיף טו
אסור לגרוף האבוס לפני שור של פטם,
שו"ע סעיף טז
אפי' אבוס של כלי גזירה אטו של קרקע
דאתי לאשווי גומות

סימן שכ"ד - שו"ע סעיף ד
אבל נותנים בו מים ומעביר בו תרוד
או מקל שחי וערב

דפי ציונים וטיבלאות

משנה ברורה
מן סימן שכה סעיף א
עד סימן שכה סעיף י

י"ז סיון

#1

■ מוזכר שינה אחת ■

Tel \ Fax \ Fax on Demand

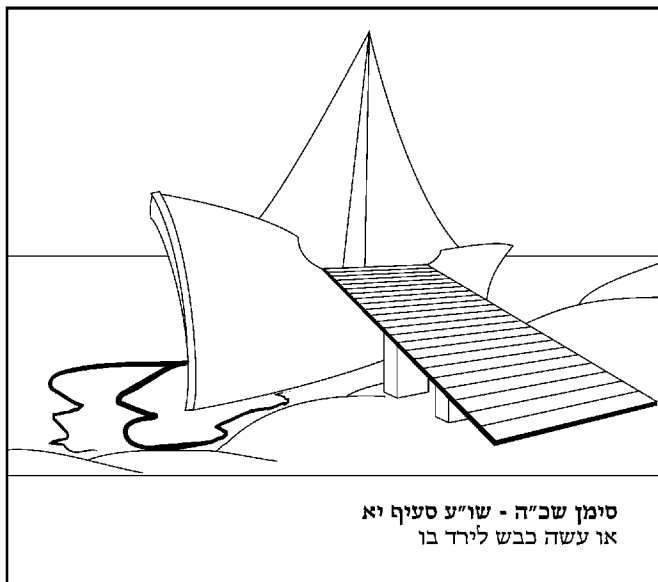
1 800 466-7593

Local \ International 937-854-1115

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות

© ואסור להעתיקם בלי רשות מהגות המפעל

סימן שכ"ה - שו"ע סעיף יא
או עשה בבש לירד בו